

Kroniek uitoefening AVG-rechten door betrokkenen (mei 2020-oktober 2022)

3

Trefwoorden:

AVG-rechten, rechten betrokkenen, inzagerecht, jurisprudentie

Meer dan 300 uitspraken van Nederlandse rechters over de uitoefening van AVG-rechten zijn er de afgelopen 2,5 jaar verschenen. Het leeuwendeel daarvan gaat over de uitoefening van inzagerechten en verwijderrechten door betrokkenen, waarvan de afhandeling door rechters is beoordeeld. Met wisselend succes voor de betrokkenen. Het recht op rectificatie, beperking van de gegevensverwerking en overdraagbaarheid van persoonsgegevens spelen nog steeds een bescheiden rol in de Nederlandse rechtszaal.

1 Inleiding

Deze kroniek is een vervolg op de Kroniek AVG-jurisprudentie mei 2018-mei 2020, die in augustus 2020 in dit tijdschrift verscheen,¹ maar dan beperkt tot rechtspraak in procedures over de uitoefening door betrokkenen van hun AVG-rechten.² De kroniekperiode loopt deze keer van 1 mei 2020 tot 1 oktober 2022. De kroniek behandelt nagenoeg uitsluitend rechtspraak van Nederlandse rechters. Het Hof van Justitie EU (HvJ EU) deed in de kroniekperiode namelijk geen uitspraken in procedures over de uitoefening van rechten van betrokkenen. Drie arresten van het HvJ EU die zijn geweest na de kroniekperiode worden wel kort aangestipt. Waar passend zijn ook boetebesluiten van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) opgenomen.

Er is sprake van een verdubbeling³ van gepubliceerde rechtspraak over de AVG⁴ vergeleken met de vorige kroniekperiode. De zoekslag voor de vorige kroniek leverde ruim 300 uitspraken op. Voor deze kroniekperiode

was dat tegen de 600.⁵ Ruim de helft daarvan betrof de uitoefening door betrokkenen van hun rechten.

In de paragrafen 2 en 3 komt rechtspraak aan de orde die voor de uitoefening van alle rechten van betrokkenen van belang is. In de daaropvolgende paragrafen 4, 5 en 6 wordt ingegaan op rechtspraak over de afzonderlijke rechten van betrokkenen op inzage, op correctie en op wissing. Het recht van bezwaar komt aan de orde bij het recht op wissing. We ronden af met enkele slotbeschouwingen.

2 Enkele belangrijke voorvragen

2.1 Wel of geen persoonsgegevens?

In een drietal belangwekkende arresten heeft het HvJ EU eerder nadere duiding gegeven aan het begrip persoonsgegevens. In de eerste plaats in het *IND*-arrest,⁶ waarin aangenomen is dat een juridische analyse geen persoonsgegevens is. In de tweede plaats in het *Nowak*-arrest,⁷ waarin geoordeeld is dat het begrip persoonsgegevens ruim moet worden uitgelegd en dat de beoordeling van een examen een persoonsgegeven is. Ten slotte in het *Breyer*-arrest,⁸ waarin aangenomen is dat ook middelen van een ander dan de verwerkingsverantwoordelijke die wettig kunnen worden ingezet, in aanmerking moeten worden genomen voor de herleidbaarheid van gegevens.

De advocaat-generaal bij de Hoge Raad analyseert deze drie uitspraken van het HvJ EU in een conclusie in een medische tuchtprocedure over het recht op inzage in een medisch advies van een verzekeringsarts op grond

* Chris Erents en Niels Groenhart zijn privacyjurist bij De Nederlandsche Bank. Zij schreven dit artikel op persoonlijke titel. Huub de Jong en Esmée Fonville zijn advocaat gespecialiseerd in het privacyrecht bij Turing Advocaten.

1 De Jong, Erents & Fonville, 'Kroniek AVG-jurisprudentie mei 2018-mei 2020', *P&I* 2020, afl. 4, p. 157-170.

2 Jurisprudentie over bijvoorbeeld de uitleg van het gerechtvaardigd belang komt in deze kroniek om die reden niet aan de orde, evenals bijvoorbeeld uitspraken over doorgifte van persoonsgegevens naar derde landen en de uitleg van de informatieplichten uit art. 13 en 14 AVG.

3 Hierbij moet in aanmerking genomen worden dat deze kroniekperiode vijf maanden langer is dan de vorige.

4 Ook de Wet bescherming persoonsgegevens komt in de kroniekperiode nog sporadisch aan de orde en is derhalve meegenomen. Rechtspraak over vergelijkbare rechten van betrokkenen in sectorale wetgeving hebben wij buiten beschouwing gelaten.

5 Voor deze kroniek is gezocht naar uitspraken in het uitsprakenregister op rechtspraak.nl met de gecombineerde zoektermen 'AVG' en 'persoonsgegevens' en naar arresten van het HvJ EU in het uitsprakenregister op curia.europa.eu met onderwerp 'bescherming van gegevens', met een uitspraakdatum in de periode van 1 mei 2020 tot 1 oktober 2022 en gepubliceerd voor 1 november 2022.

6 HvJ EU 17 juli 2014, gevoegde zaken C-141/12 en C-372/12, ECLI:EU:C:2014:2081 (*YS/Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel*).

7 HvJ EU 20 december 2017, C-434/16, ECLI:EU:C:2017:994 (*Nowak*).

8 HvJ EU 19 oktober 2016, C-582/14, ECLI:EU:C:2016:779 (*Breyer*).

van afdeling 7.5.5. BW.⁹ De advocaat-generaal noemt onder meer dat de AVG de betrokkene niet alleen het recht geeft om te controleren dat zijn persoonsgegevens correct zijn, maar ook hoe deze worden verwerkt, waar de AVG ook eisen aan stelt, ongeacht of controle en rectificatie mogelijk is. De advocaat-generaal meent dat het IND-arrest in het licht van de geest en de doelstellingen van de AVG moeilijk houdbaar lijkt en ook het risico van misbruik in zich draagt: ‘noem iets een “analyse” en het recht op inzage verdwijnt’. Met het *Nowak*-arrest heeft het HvJ EU volgens de advocaat-generaal zijn koers verlegd.

De Raad van State overweegt met betrekking tot een beroep op het IND-arrest ten aanzien van interne correspondentie van de IND over een taalanalyse, dat die correspondentie niet gelijkgesteld kan worden met een juridische analyse waarvan geen inzage kan worden verkregen, omdat het geen gegevens betreft die door de betrokkene zelf op juistheid kunnen worden gecontroleerd.¹⁰ Hiermee laat de Raad van State in het midden of zo een analyse een persoonsgegeven is. Hieraan voorafgaand overweegt de Raad van State dat uit het IND-arrest volgt dat een juridische analyse in een minuut als zodanig geen persoonsgegeven is en vervolgens, onder verwijzing naar het *Nowak*-arrest, dat aan het begrip persoonsgegeven een ruime betekenis toekomt. In het voorliggende geval moest inzage verleend worden van de persoonsgegevens in de interne correspondentie.¹¹

Geen persoonsgegevens zijn volgens de Raad van State gegevens met betrekking tot pintransacties die geen direct identificerende persoonsgegevens inhouden, ook niet als de betrokkene bij zijn inzageverzoek zijn rekeningnummer verstrekt zodat de verwerkingsverantwoordelijke daarmee zijn pintransacties op kan zoeken.¹² Dat is opmerkelijk omdat bij een verwerking waarvoor identificatie niet vereist is, de verwerkingsverantwoordelijke op grond van artikel 11 lid 2 AVG de betrokkene juist in staat moet stellen om aanvullende identificerende gegevens aan te leveren met het oog op het uitoefenen van zijn AVG-rechten.

Ook opmerkelijk in deze uitspraak is dat de Raad van State oordeelt dat IP-adressen voor de betreffende gemeente geen persoonsgegevens zijn, omdat het gevaar voor identificatie onbeduidend is. Uit het *Breyer*-arrest,

dat de Raad van State aanhaalt, lijkt evenwel iets anders te volgen. Net als in het *Breyer*-arrest lijkt het hier te gaan om het bewaren van IP-adressen om eventuele cyberaanvallen te bestrijden.¹³ Dat was in het *Breyer*-arrest juist doorslaggevend, omdat in voorkomend geval de daarbij betrokken autoriteiten bevoegd kunnen zijn om de bij het IP-adres horende gebruikersgegevens te verkrijgen van de internetprovider. De rechtbank Den Haag overwoog in eerste aanleg nog wel dat gebruikersgegevens van een internetprovider zouden kunnen worden betrokken, maar dat het een excessieve inspanning zou vergen om deze aanvullende gegevens te verkrijgen voor alle burgers.¹⁴

De Raad van State bevestigt eerdere rechtspraak¹⁵ dat de naam van een (anonieme) melder, ook indien deze naam bekend is bij de verwerkingsverantwoordelijke, geen persoonsgegeven is van degene over wie de melding is gedaan.¹⁶

Voor de beoordeling of iets een persoonsgegeven is, moet naar de volledige context worden gekeken. Om die reden zijn ‘meneer’,¹⁷ ‘oude bekende’¹⁸ en een gebruikt alias¹⁹ wel persoonsgegevens als uit de context blijkt om wie het gaat.

Niet verrassend wijst de rechtbank Rotterdam een verzoek van een betrokkene tot inzage in het verwerkingsregister en een verwerkersovereenkomst af, omdat beide documenten geen persoonsgegevens van de betrokkene bevatten.²⁰

2.2 Verwerkingsverantwoordelijke en betrokkene

Het hof Arnhem-Leeuwarden oordeelt dat niet het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum Noord-Nederland (RIEC NN), een samenwerkingsverband van verschillende overheidsinstanties, de verwerkingsverantwoordelijke is voor de verwerking van persoonsgegevens in het RIEC NN, maar dat alleen die instanties daarvoor de gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken zijn.²¹

De voorzieningenrechter van de rechtbank Limburg wijst een op artikel 20 AVG gebaseerde vordering van een advocate tot overdracht van cliëntendossiers tegen het advocatenkantoor waar zij eerder werkzaam was af, omdat

9 PHR 26 augustus 2022, ECLI:NL:PHR:2022:762, r.o. 6.17-6.28.

10 ABRvS 13 juli 2022, ECLI:NL:RVS:2022:1974, r.o. 5.3.

11 ABRvS 13 juli 2022, ECLI:NL:RVS:2022:1974.

12 ABRvS 13 juli 2022, ECLI:NL:RVS:2022:1993, r.o. 5.

13 ABRvS 13 juli 2022, ECLI:NL:RVS:2022:1993, r.o. 4.

14 Rb. Den Haag 5 oktober 2020, ECLI:NL:RBDHA:2020:9590.

15 ABRvS 4 februari 2015, ECLI:NL:RVS:2015:265 r.o. 5.2.

16 ABRvS 14 oktober 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2419, r.o. 4.1.

17 ABRvS 14 april 2021, ECLI:NL:RVS:2021:772, r.o. 6.3.

18 Rb. Zeeland-West-Brabant 19 juni 2020, ECLI:NL:RBZWB:2020:2658.

19 Rb. Midden-Nederland 12 januari 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:39.

20 Rb. Rotterdam 13 april 2022, ECLI:NL:RBROT:2022:7239.

21 Hof Arnhem-Leeuwarden 22 februari 2022, ECLI:NL:GHARL:2022:1322. Zo is ook de strekking van art. 1.4 lid 1 van het Wetsvoorstel gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden, zie *Kamerstukken I 2020/21, 35447, nr. A*.

het recht op overdraagbaarheid niet aan de advocate toekomt, maar aan haar cliënten, die dit recht kennelijk niet zelf uitoefenen en ook niet hebben overgedragen aan de advocate.²²

Soms wordt een verzoek (deels) afgewezen omdat het niet door de betrokkene zelf is gedaan, maar door diens familie die ten behoeve van zichzelf inzage vraagt.²³

2.3 Reikwijdte: AVG of Wet politiegegevens?

De AVG is niet van toepassing als Richtlijn 2016/680 van toepassing is.²⁴ De Wet politiegegevens (Wpg) implementeert²⁵ Richtlijn 2016/680²⁶ en is van toepassing op de verwerking van politiegegevens: persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van de uitvoering van de politietaak. De Wbp kende een vergelijkbare uitzondering op de reikwijdte.²⁷

Een betrokkene die op een top tien-lijst was geplaatst, verzocht de burgemeester om inzage van al zijn persoonsgegevens binnen het Veiligheidshuis die met die plaatsing op de lijst verband hielden en om verwijdering daarvan. De burgemeester verwerkte deze gegevens voor zijn taak om de openbare orde te handhaven. Het ging om zogenoemde politiemutaties, die de politie aan de burgemeester had verstrekt, en om andere persoonsgegevens. De Raad van State oordeelde dat op grond van de Wbp geen inzage kan worden verkregen van de politiemutaties, omdat de taak van de burgemeester om de openbare orde te handhaven ook deel uitmaakt van de politietaak. De mutaties blijven daarom politiegegevens zolang de burgemeester deze verwerkt voor de handhaving van de openbare orde. Betrokkene had zijn inzageverzoek niet op de Wbp, maar op de Wpg moeten baseren.²⁸ De rechtbank Limburg trekt deze lijn in het kader van het verzoek om verwijdering van de andere gegevens niet door. De rechtbank overweegt, zonder dit te motiveren, dat de taak van de burgemeester om de openbare orde te handhaven, een taak van algemeen belang betreft in de zin van artikel 6 lid 1 onder e AVG.²⁹ Dit is opmerkelijk. Als die taak onderdeel is van de politietaak in de zin van de Wpg, zoals de Raad van State oordeelde, ligt

het voor de hand dat de Wpg ook van toepassing is op de verwerking van de andere persoonsgegevens in het kader van de uitvoering van die taak.

De rechtbank Midden-Nederland oordeelde naar aanleiding van een verwijderingsverzoek dat opkwam tegen het gebruik van persoonsgegevens uit een opsporingsonderzoek van de FIOD voor de belastingheffing, dat de AVG en niet de Wpg van toepassing is op de selectie en de verstrekking van die gegevens uit het opsporingsonderzoek omdat het doel daarvan niet meer opsporing, maar belastingheffing is.³⁰ Ingelezen moet dan nog worden dat het verstrekkingenregime van de Wpg de nationaalrechtelijke bepalingen zijn in de zin van artikel 6 lid 4 AVG waarop de doelafwijkende verwerking voor de belastingheffing berustte.

2.4 Kwalificatie AVG-verzoeken

Het kan onduidelijk zijn hoe een verzoek van een betrokkene moet worden gekwalificeerd.

Een verzoek aan een bestuursorgaan om informatie vervat in documenten over een bestuurlijke aangelegenheid met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (Wob),³¹ kan toch een inzageverzoek op grond van de AVG zijn, aldus de Raad van State. Bijvoorbeeld als iemand om zijn dossier of om inzage in zijn persoonsgegevens vraagt.³² Wij troffen echter geen uitspraken aan waarin zo een verzoek als AVG-verzoek is gekwalificeerd. Wel dat verzoeken om een heel dossier of procedurestukken, ondanks een uitdrukkelijk beroep op de AVG, niet als inzageverzoek op grond van de AVG moesten worden gekwalificeerd. Het was de verzoekers in die zaken te doen om de stukken en niet zozeer om de persoonsgegevens in die stukken.³³

De rechtbank Midden-Nederland oordeelde dat een universiteit een nieuw besluit moest nemen op een verzoek gebaseerd op artikel 34 Wbp, nu artikel 14 AVG, waarin de actieve informatieplicht van de verwerkingsverantwoordelijke is neergelegd. Zo een beslissing geldt op grond van artikel 35 Wbp, nu artikel 34 UAVG, niet

22 Rb. Limburg (vzr.) 31 maart 2021, ECLI:NL:RBLIM:2021:2862.

23 ABRvS 28 oktober 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2559, r.o. 3.3 en 1 juni 2022, ECLI:NL:RVS:2022:1538, r.o. 7.1; Rb. Midden-Nederland 28 januari 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:377, r.o. 5.

24 Art. 2 lid 2 onder d AVG en HvJ EU 24 februari 2022, C-175/20, ECLI:EU:C:2022:124, r.o. 41-43 (*Valsts ienēmumu dienests*).

25 Met de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg).

26 Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad.

27 Art. 2 lid 2 onder c Wbp.

28 ABRvS 25 maart 2020, ECLI:NL:RVS:2020:849.

29 Rb. Limburg 22 december 2020, ECLI:NL:RBLIM:2020:10272, m.n. r.o. 11.1.

30 Rb. Midden-Nederland 9 mei 2022, ECLI:NL:RBMNE:2022:1771. Zie ook r.o. 34 van Richtlijn 2016/680: 'Wanneer de persoonsgegevens in eerste instantie zijn verzameld door een bevoegde autoriteit voor een van de doeleinden van deze richtlijn, moet Verordening (EU)2016/679 van toepassing zijn op de doorzending van die gegevens.'

31 Per 1 mei 2022 vervangen door de Wet open overheid (Woo).

32 ABRvS 20 mei 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1268, 24 juni 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1476, 9 september 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2200 en 4 november 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2596.

33 Rb. Limburg 18 juni 2020, ECLI:NL:RBLIM:2020:4383; Rb. Rotterdam 15 maart 2022, ECLI:NL:RBROT:2022:1819; Rb. Zeeland-West-Brabant 30 juni 2022, ECLI:NL:RBZWB:2022:3716.

als Awb-besluit. De rechtbank motiveert niet waarom desondanks sprake is van een Awb-besluit.³⁴

Een voormalig advocaat verzocht de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA) om zijn schorsing, die de NOvA op een lijst met geschorste advocaten op haar website publiceerde, van internetzoekmachines te ontkoppelen. In eerste aanleg onderkende de rechtbank Amsterdam dat dit een beroep kan zijn op het recht op wissing, het recht op beperking en het recht van bezwaar.³⁵ De rechtbank wees het verzoek af, omdat de schorsing nog terecht op de lijst van geschorste advocaten op de website staat. Dat mist de essentie van het verzoek dat er niet toe strekte om vergeten te worden door de NOvA, maar om geen verdere bekendheid te krijgen via internetzoekmachines. In hoger beroep lichtte de voormalig advocaat ter zitting toe dat zijn wens was dat zijn naam niet meer op de lijst van de NOvA vindbaar is. De Raad van State oordeelde vervolgens alleen of de NOvA de schorsing nog op de gepubliceerde lijst mag handhaven. Aan de ont koppeling van internetzoekmachines kwam de Raad van State daardoor niet toe.³⁶

Het verzoek van een maatschap aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit om de naam, adresgegevens en het KvK-nummer van de maatschap niet te verstrekken aan de Brancheorganisatie Akkerbouw, werd niet gekwalificeerd als een AVG-verzoek. De Raad van State oordeelde dat de afwijzing van dat verzoek om de gegevens niet te verstrekken wel een Awb-besluit was, omdat de maatschap daardoor een gegevensverstrekking in strijd met de AVG moet dulden. De Raad van State stelde daarom de beslissing van de minister op één lijn met een beslissing als bedoeld in artikel 34 UAVG, hetgeen de Raad van State in het belang achtte van de concentratie van rechtsbescherming en effectieve en doeltreffende rechtsbescherming.³⁷

3 Procedurele aspecten

3.1 Identificatie

Wanneer een betrokkene zijn rechten uitoefent, moet de verwerkingsverantwoordelijke eerst alle redelijke maatregelen nemen om de identiteit te controleren van de betrokkene en bij twijfel hem om aanvullende informatie vragen.³⁸ De rechtspraak hierover in deze kroniek-

periode heeft nagenoeg volledig betrekking op gemeenten als verwerkingsverantwoordelijken, waarbij het geregeld een verzoeker betrof die tegelijkertijd bij verschillende gemeenten inzageverzoeken indiende.

Identificatie van de betrokkene met enkel diens voorletters, achternaam en postbusnummer is onvoldoende.³⁹ Als een betrokkene bij zijn inzageverzoek bij een gemeente het adres opgeeft waar hij staat ingeschreven in de basisregistratie personen en de gemeente het overzicht naar dat adres kan sturen, maakt dat vaststelling van de identiteit niet overbodig. Op dat adres kunnen ook anderen verblijven.⁴⁰

De Raad van State oordeelde dat het vragen van een kopie van een identiteitsbewijs in beginsel niet onredelijk is⁴¹ en hanteerde daarmee een minder strenge norm dan de EDPB, die het vragen van een kopie ID ongepast vindt, tenzij dat strikt noodzakelijk is en bij wet is toegestaan.⁴² De AP legde een boete van 525 000 euro op aan een verwerkingsverantwoordelijke die altijd een kopie ID vroeg aan betrokkenen die een AVG-verzoek niet via hun account deden.⁴³

Als een gewone kopie van een identiteitsbewijs de twijfel over de identiteit van betrokkene niet wegneemt, mag de verwerkingsverantwoordelijke de betrokkene bijvoorbeeld vragen om een gewaarmerkte of geautoriseerde kopie van het identiteitsbewijs, om ter identificatie in persoon bij de verwerkingsverantwoordelijke langs te gaan, of om gebruik te maken van DigiD.⁴⁴ Twijfelt de verwerkingsverantwoordelijke niet aan de identiteit van de betrokkene, dan is het vragen om aanvullende informatie, wat een standaard werkwijze was, geen redelijke maatregel.⁴⁵

Als de betrokkene om veiligheidsredenen geen gebruik wil maken van DigiD, is dit zijn persoonlijke keuze en zal hij zich op andere wijze moeten identificeren. Als de betrokkene om financiële redenen en vanwege corona niet naar het gemeentehuis wil of kan komen om zich te identificeren, zal hij dit goed moeten onderbouwen.⁴⁶

De rechtbank Overijssel is praktisch en droeg een betrokkene, die herhaaldelijk weigerde zich te identificeren omdat de gemeente hem dat niet op juiste wijze zou hebben gevraagd en die wegens niet tijdig beslissen

34 Rb. Midden-Nederland 2 februari 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:575.

35 Rb. Amsterdam 25 september 2019, ECLI:NL:RBAMS:2019:8329.

36 ABRvS 20 januari 2021, ECLI:NL:RVS:2021:111.

37 ABRvS 22 september 2021, ECLI:NL:RVS:2021:2129.

38 Art. 12 lid 6 AVG en r.o. 64 AVG.

39 Rb. Overijssel 26 maart 2021, ECLI:NL:RBOVE:2021:1296, r.o. 8; Rb. Gelderland 22 april 2021, ECLI:NL:RBGEL:2021:1996, r.o. 7.2.

40 ABRvS 9 december 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2833, r.o. 5.2, 9 december 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2927, r.o. 6.2 en 4 augustus 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1744, r.o. 4.2.

41 Bijv.: ABRvS 9 december 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2833, r.o. 5.2.

42 EDPB draft Guidelines 01/2022 on data subject rights - Right of access, Version 1.0, Adopted on 18 January 2022, randnr. 73.

43 AP, boetebesluit 14 januari 2022, te raadplegen via: autoriteitpersoonsgegevens.nl/sites/default/files/atoms/files/boetebesluit_dpg.pdf.

44 ABRvS 9 december 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2833, r.o. 5.2 en 8 juni 2022, ECLI:NL:RVS:2022:1608, r.o. 4.1.

45 ABRvS 9 december 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2915, r.o. 5.1.

46 Rb. Zeeland-West-Brabant 8 februari 2022, ECLI:NL:RBZWB:2022:628.

dwangsommen opeist, op grond van artikel 8:55d lid 3 Awb op om zich alsnog te identificeren.⁴⁷

Wanneer een verzoeker niet of onvoldoende identificeerbaar is voor de verwerkingsverantwoordelijke, betekent dat volgens de rechtbanken Overijssel en Gelderland dat geen sprake is van een verzoek in de zin van de AVG.⁴⁸ Volgens de rechtbank Zeeland-West-Brabant kan zo een verzoeker wel als belanghebbende worden aangemerkt in verband met dwangsommen wegens niet tijdig beslissen.⁴⁹

Verlangt een bestuursorgaan (nader) informatie ter vaststelling van de identiteit, dan kan het daarvoor een termijn stellen die de beslistermijn opschort. Verstrekt de betrokkene de informatie niet tijdig, dan kan het bestuursorgaan het verzoek vervolgens buiten behandeling stellen.⁵⁰ Het bestuursorgaan moet dan wel voor afloop van de beslistermijn om de informatie vragen, anders is het niet meer bevoegd om de aanvraag buiten behandeling te stellen. Was het bestuursorgaan te laat en heeft de betrokkene zich niet (nader) willen identificeren, dan kan zijn verzoek niet worden ingewilligd wat leidt tot afwijzing van het verzoek.⁵¹

3.2 *Beslistermijn*

De verwerkingsverantwoordelijke moet de betrokkene onverwijld en in ieder geval binnen een maand informeren over het gevolg dat aan het verzoek wordt gegeven.⁵²

Dat 'onverwijld' eerder kan zijn dan binnen een maand, speelt in de rechtspraak geen rol.⁵³ Op de termijn van een maand is Verordening 1182/71⁵⁴ en niet de Algemene termijnenwet van toepassing.⁵⁵ De termijn vangt aan op het eerste uur van de dag nadat het verzoek is ingediend en loopt op grond van Verordening 1182/71 af bij einde van het laatste uur van de dag van de volgende maand met dezelfde cijferaanduiding als de dag waarop de termijn is aangevangen. Heeft de volgende maand geen dag met dezelfde cijferaanduiding, dan loopt de termijn af op de laatste dag van die volgende maand. Dus de termijn voor een verzoek dat is ingediend op 13 april,

start op 14 april en 14 mei is dan de laatste dag van de termijn. Een termijn die start op 31 maart eindigt op 30 april.

De verwerkingsverantwoordelijke kan de termijn verlenen met maximaal twee maanden afhankelijk van de complexiteit van de verzoeken en van het aantal verzoeken.⁵⁶ Het is de vraag of de rechtbank Amsterdam wel aan dit criterium toetste waar zij overwoog dat verlening mogelijk is als meer tijd nodig is om te beslissen op het verzoek.⁵⁷

Als de verwerkingsverantwoordelijke een bestuursorgaan is dat niet tijdig beslist, kan de betrokkene het bestuursorgaan in gebreke stellen. Vaak voldoet een ingebrekestelling niet aan de eisen die daaraan gesteld mogen worden.⁵⁸ Soms is sprake van een premature, niet rechtsgeldige ingebrekestelling omdat verzoeker weigerde zich te identificeren.⁵⁹ In enkele gevallen leidt het niet tijdig nemen van een beslissing tot het verbeuren van dwangsommen.⁶⁰

3.3 *Herhaalde verzoeken*

Voor de betrokkene geldt een termijn van zes weken om op te komen tegen een beslissing van de verwerkingsverantwoordelijke op zijn verzoek. Als de verwerkingsverantwoordelijke een bestuursorgaan is, kan dit door bezwaar te maken (art. 34 UAVG jo. art. 1:3, lid 1 jo. art. 7:1 lid 1 jo. art. 8:1 Awb). Als de verwerkingsverantwoordelijke geen bestuursorgaan is, kan dit door een verzoekschrift bij de rechtbank in te dienen (art. 35 UAVG). Alleen als de verwerkingsverantwoordelijke geen bestuursorgaan is en niet tijdig beslist, geldt op grond van de AVG geen termijn.⁶¹

Het is vaste rechtspraak van de Raad van State dat een bestuursorgaan op grond van artikel 4:6 Awb voor de afwijzing van een herhaald, waaronder ook een nagenoeg gelijklopend, verzoek mag volstaan met verwijzing naar de afwijzing van het eerdere verzoek als de betrokkene geen nieuwe feiten en omstandigheden heeft aangevoerd. De bestuursrechter kan dan nog wel tot het oordeel ko-

47 Rb. Overijssel 26 maart 2021, ECLI:NL:RBOVE:2021:1295.

48 Rb. Overijssel 26 maart 2021, ECLI:NL:RBOVE:2021:1296; Rb. Gelderland 22 april 2021, ECLI:NL:RBGEL:2021:1996.

49 Rb. Zeeland-West-Brabant 20 mei 2021, ECLI:NL:RBZWB:2021:2544.

50 Art. 4:5 en 4:15 Awb.

51 ABRvS 24 augustus 2022, ECLI:RVS:2022:2403, r.o. 8.1 en 9.

52 Art. 12 lid 3 AVG.

53 Bijv.: Rb. Midden-Nederland 19 maart 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:1057, r.o. 5.3; Rb. Zeeland-West-Brabant 11 mei 2021, ECLI:NL:RBZWB:2021:2424, r.o. 2.3.

54 Verordening (EEG, EURATOM) nr. 1182/71 van de Raad van 3 juni 1971 houdende vaststelling van de regels die van toepassing zijn op termijnen, data en aanvangs- en vervaltijden.

55 Zoals Rb. Zeeland-West-Brabant 15 augustus 2022, ECLI:NL:RBZWB:2022:4775 overwoog.

56 Art. 12 lid 3 AVG.

57 Rb. Amsterdam 25 november 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:6732, r.o. 3-4.

58 Rb. Noord-Holland 16 juli 2020, ECLI:NL:RBNHO:2020:5342, r.o. 6.4; Rb. Noord-Nederland 13 november 2020, ECLI:NL:RBNNE:2020:4075, r.o. 3; Rb. Zeeland-West-Brabant 26 januari 2021, ECLI:NL:RBZWB:2021:383, r.o. 5; Rb. Zeeland-West-Brabant 11 mei 2021, ECLI:NL:RBZWB:2021:2424, r.o. 2.5; Rb. Midden-Nederland 15 oktober 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:5178, r.o. 10.

59 Rb. Midden-Nederland 11 maart 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:3727, r.o. 4.

60 Rb. Zeeland-West-Brabant 15 augustus 2022, ECLI:NL:RBZWB:2022:4775; Rb. Zeeland-West-Brabant 13 augustus 2020, ECLI:NL:RBZWB:2020:3789, r.o. 3.

61 Art. 34 en 35 AVG.

men dat het besluit op het herhaalde verzoek evident onredelijk is.⁶²

Verwerkingsverantwoordelijken die geen bestuursorgaan zijn, beroepen zich er regelmatig op dat de termijn van zes weken voor het indienen van een verzoek bij de rechtbank mede beoogt hen te beschermen, zodat de betrokkene niet met een herhaald verzoek kan bewerkstelligen dat een nieuwe termijn gaat lopen. Het hof Amsterdam en het hof Arnhem-Leeuwarden overwogen dat de betrokkene op grond van artikel 21 lid 1 AVG te allen tijde bezwaar kan maken, waaraan ontleend kan worden dat meermalen bezwaar kan worden gemaakt.⁶³ Het hof Den Haag ging daar niet in mee en paste een belangenafweging toe, waarbij uitgangspunt lijkt te zijn dat, hoewel de betrokkene te allen tijde bezwaar kan maken, in beginsel zonder nieuwe feiten en omstandigheden geen herhaald verzoek kan worden gedaan. In het voorliggende geval was evenwel sprake van bijzondere omstandigheden die maakten dat de belangenafweging in het voordeel van de betrokkene uitviel.⁶⁴

Kort daarop besloot de rechtbank Den Haag prejudiciële vragen te stellen aan het HvJ EU. De rechtbank formuleerde de vragen of ‘te allen tijde’ in artikel 21 lid 1 AVG betekent dat de betrokkene zonder andere gewijzigde feiten en omstandigheden dan enkel tijdsverloop een herhaald verzoek kan doen, of de verwerkingsverantwoordelijke dan op grond van artikel 12 lid 5 AVG mag weigeren daar gevolg aan te geven vanwege het repetitieve karakter daarvan, of daarvoor van belang is hoeveel tijd is verlopen tussen de verzoeken en welke betekenis eraan toekomt dat de betrokkene een in het nationale recht gestelde termijn voor het instellen van een rechtsmiddel tegen de beslissing op het eerdere verzoek ongebruikt liet verstrijken. De vragen zijn niet gesteld omdat de zaak werd ingetrokken.⁶⁵

De rechtbank Amsterdam oordeelde dat geen herhaalde verzoeken kunnen worden gedaan om een nieuwe termijn in te laten gaan. Dat geldt alleen niet voor bezwaar omdat dat te allen tijde kan worden gemaakt.⁶⁶ Het hof Den Bosch volgde de lijn van het hof Den Haag.⁶⁷ Zowel het hof Den Haag als de rechtbank Amsterdam vonden van belang dat de verwerkingsverantwoordelijke het herhaalde verzoek inhoudelijk behandelde en het niet zonder gevolg liet onder de enkele verwijzing naar de afwijzing van het eerdere verzoek.

3.4 *Spoedeisend belang in kort geding*

Uitgaande van de mogelijkheid dat een herhaald verzoek kan worden gedaan, oordeelden het hof Amsterdam en het hof Arnhem-Leeuwarden in de hiervoor bedoelde uitspraken dat de betrokkene die de termijn van zes weken ongebruikt laat verstrijken en in kort geding zijn rechten wil effectueren, zijn spoedeisend belang moet onderbouwen in het licht van het stelsel van de artikelen 21 AVG en 35 UAVG.⁶⁸ Dat komt erop neer dat de uitkomst van een nieuw verzoek en, bij afwijzing daarvan, een procedure ex artikel 35 UAVG, waarin zo nodig een voorlopige voorziening kan worden gevraagd, niet kan worden afgewacht.

Deze lijn wordt geregeld gevolgd. In de regel volstaat dan niet de enkele belemmering voor het kunnen verkrijgen van financiële producten zoals een hypotheek.⁶⁹ Er dient meer aan de hand te zijn, zoals een dringende noodzaak om op korte termijn te verhuizen of een op korte termijn aflopend financieringsvoorbehoud voor de aankoop van een nieuwe woning.⁷⁰ Vanzelfsprekend leidt het aannemen van spoedeisend belang er nog niet toe dat de vordering wordt toegewezen. Kan geen spoedeisend belang worden aangenomen, dan geven de meeste rechters toch aan hoe zij over de vordering zouden hebben geoordeeld.

In de ‘BKR-uitspraak’, die een kort geding betrof, constateerde de Hoge Raad wel dat de betrokkene de termijn voor het indienen van een verzoekschrift ongebruikt liet verstrijken, maar spreekt hij zich over de gevolgen daarvan niet uit.⁷¹

3.5 *Geheimhouding stukken*

Op grond van artikel 8:29 Awb, dat op grond van artikel 35 lid 6 UAVG van overeenkomstige toepassing is op de verzoekschriftprocedure, kan een verwerkingsverantwoordelijke op grond van gewichtige redenen de rechter verzoeken dat alleen de rechter kennis zal nemen van stukken of inlichtingen die de verwerkingsverantwoordelijke in de procedure moet inbrengen. Wordt het verzoek toegewezen, dan kan de rechter van die stukken of inlichtingen alleen gebruikmaken met toestemming van de wederpartij. Daarom oordeelt een zogenoemde geheimhoudingskamer eerst of terecht zo een verzoek is gedaan.

62 ABRvS 26 augustus 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2039, r.o. 6.1.

63 Hof Amsterdam 5 november 2019, ECLI:NL:GHAMS:2019:3966; Hof Arnhem-Leeuwarden 7 januari 2020, ECLI:NL:GHARL:2020:126, zie ook de vorige kroniek.

64 Hof Den Haag 5 oktober 2021, ECLI:NL:GHDHA:2021:1924, r.o. 5.6.

65 Rb. Den Haag 27 november 2020, ECLI:NL:RBDHA:2020:12154, r.o. 4.27.

66 Rb. Amsterdam 22 april 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:3161, r.o. 4.3.

67 Hof Den Bosch 2 juni 2022, ECLI:NL:GHSHE:2022:1772.

68 Hof Amsterdam 5 november 2019, ECLI:NL:GHAMS:2019:3966; Hof Arnhem-Leeuwarden 7 januari 2020, ECLI:NL:GHARL:2020:126.

69 Rb. Amsterdam 30 juni 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:4661.

70 Hof Arnhem-Leeuwarden 23 juni 2020, ECLI:NL:GHARL:2020:4769.

71 HR 3 december 2021, ECLI:NL:HR:2021:1814.

De Raad van State wees hierover een overzichtsuitspraak. Betreft de zaak weigering van inzage, dan handelt de Raad van State alsof deze het verzoek gerechtvaardigd heeft geacht en vindt geen behandeling van dat verzoek plaats door een geheimhoudingskamer.⁷²

3.6 *Rechtsbijstand en proceskosten*

Een verzoekschrift hoeft niet door een advocaat te worden ingediend.⁷³ Het hof Den Bosch oordeelde dat ook een verweerschrift niet door een advocaat hoeft te worden ingediend.⁷⁴ De Raad van State oordeelde dat de Raad voor Rechtsbijstand het beleid mag voeren dat een toevoeging voor procedures op grond van artikel 35 UAVG alleen wordt verleend als de advocaat gemotiveerd aangeeft dat de zaak zodanig feitelijk en/of juridisch complex is, dat bijstand van een advocaat noodzakelijk is.⁷⁵

Anders dan eerder het hof Den Bosch,⁷⁶ oordeelde de Hoge Raad dat een veroordeling van een natuurlijke persoon in de kosten van een procedure over de uitoefening van AVG-rechten niet in de weg staat aan een doeltreffende voorziening in rechte die artikel 79 AVG⁷⁷ vereist. De rechter hoeft zijn oordeel daarover niet te motiveren, maar de omstandigheden van het geval en stellingen van partijen kunnen dit anders maken.⁷⁸

3.7 *Bemiddeling door of advies van de Autoriteit Persoonsgegevens*

Voorafgaand aan een procedure kan de betrokkene de AP om bemiddeling of advies vragen.⁷⁹ De betrokkene kan daarnaast ook gebruikmaken van de mogelijkheid om een handhavingsverzoek in te dienen bij de AP, al dan niet in de vorm van een klacht op grond van artikel 77 AVG.⁸⁰

De rechtbank Midden-Nederland oordeelde dat de termijn van drie maanden in artikel 78 lid 2 AVG een beslistermijn is als bedoeld in artikel 4:13 lid 1 van de Awb, zodat niet de kortere redelijke termijn van in ieder geval acht weken van artikel 4:13 lid 2 Awb geldt. Maar het is geen fatale termijn. De rechtbank kwam tot de slotsom dat als de behandeling redelijkerwijs niet binnen drie maanden kan worden afgerond, zoals hier het geval was,

de AP de betrokkene binnen die termijn en vervolgens tussentijds binnen redelijke termijn alleen in kennis hoeft te stellen van de voortgang.⁸¹

De rechtbank Den Haag oordeelde dat de AP een klacht over de afwijzing van een correctieverzoek mag behandelen volgens de vaste werkwijze van de AP, die de Raad van State⁸² onder de Wbp niet onredelijk heeft geacht voor handhavingsverzoeken. Levert het overeenkomstig deze werkwijze verrichte globale (bureau)onderzoek in redelijkheid geen aanleiding op voor nader onderzoek, dan is het aan de betrokkene om zijn klacht nader te concretiseren en onderbouwen.⁸³

Van de rechtbank Midden-Nederland had de AP niet mogen volstaan met een globaal (bureau)onderzoek naar een beslissing op een inzageverzoek. De verwerkingsverantwoordelijke stelde jaarlijkse rapportages op. De rapportage uit 2017 vormde een aanknopingspunt dat geen volledige inzage was verleend over 2016. Omdat dit aanknopingspunt al in het dossier zat, kon de AP er, gezien de verantwoordelijkheid van de AP in het kader van de toepassing van de AVG, niet mee volstaan de betrokkene te vragen naar concrete aanknopingspunten dat de verleende inzage onvolledig was geweest.⁸⁴

Een handhavingsverzoek aan de AP is volgens de rechtbank Den Haag overigens niet vrijblijvend. De betrokkene baseerde vorderingen in kort geding op schendingen van de AVG die hij eerder ten grondslag had gelegd aan een handhavingsverzoek aan de AP. De AP concludeerde daarop dat die schendingen niet waren komen vast te staan. Daarover liep nog een beroepsprocedure tussen de betrokkene en de AP. De rechtbank oordeelde op grond van jurisprudentie van de Hoge Raad⁸⁵ dat zij in zo een geval dient uit te gaan van de rechtmatigheid van het besluit van de AP waarin deze vast had gesteld dat geen sprake was van schendingen van de AVG.⁸⁶

4 *Recht van inzage*

4.1 *Inleiding*

Het inzagerecht lijkt in een grote behoefte van de praktijk te voorzien aangezien hierover meer dan honderd

72 ABRvS 10 juni 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1367. Deze handelwijze volgt de Afdeling ook als het gaat om een weigering van openbaarmaking op grond van de Wob, en naar mag worden aangenomen dan ook de Woo, of een weigering van inzage op grond van bijvoorbeeld de Wet politiegegevens, de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens en de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2017.

73 Art. 35 lid 4 UAVG.

74 Hof Den Bosch 12 mei 2022, ECLI:NL:GHSHE:2022:1511, r.o. 2.5.3.

75 RvS 22 juli 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1743.

76 Hof Den Bosch 1 februari 2018, ECLI:NL:GHSHE:2018:363 en 6 augustus 2020, ECLI:NL:GHSHE:2020:2536.

77 En ook art. 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

78 HR 25 februari 2022, ECLI:NL:HR:2022:329, r.o. 3.2.1-3.

79 Art. 36 UAVG.

80 Rb. Midden-Nederland 28 januari 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:377; RvS 16 februari 2022, ECLI:NL:RVS:2022:497; Rb. Den Haag, 25 februari 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:2432.

81 Rb. Midden-Nederland 15 oktober 2020, ECLI:NL:RBMNE:2020:4442.

82 Zoals ABRvS 10 november 2021 ECLI:NL:RVS:2021:2508.

83 Rb. Den Haag 25 februari 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:2432.

84 Rb. Midden-Nederland 28 januari 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:377.

85 HR 7 april 1995, ECLI:NL:HR:1995:ZC1700.

86 Rb. Den Haag 3 februari 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:759.

uitspraken zijn geweest in de kroniekperiode. Nagenoeg al deze uitspraken gaan over inzage in de verwerkte persoonsgegevens. De informatie over de verwerking, als bedoeld in artikel 15 lid 1 onder a tot en met g AVG, die de verwerkingsverantwoordelijke daarbij moet verstrekken, komt veel minder aan de orde.

Het inzagerecht kan en zal ook ongetwijfeld worden gebruikt als opmaat naar de uitoefening van andere rechten van betrokkenen onder de AVG. Ook de samenloop met de Wet openbaarheid van bestuur, per 1 mei 2022 vervangen door de Wet open overheid, komt voor. Zie hierover ook paragraaf 2.4.

Het inzagerecht wordt veelal ingezet om inzage te krijgen in persoonsgegevens in bijvoorbeeld (interne) correspondentie, (interne) verslagen, procesdossiers, (interne) notities, rapporten en e-mails.⁸⁷ Dergelijke verzoeken hebben vaak succes, tenzij de verwerkingsverantwoordelijke niet (meer) over de persoonsgegevens beschikt,⁸⁸ ook niet indien de verwerkingsverantwoordelijke deze wellicht wel had moeten hebben.⁸⁹

Hoewel de uitoefening van het inzagerecht uit de AVG zich niet beperkt tot bepaalde sectoren blijkt in de periode die deze kroniek bestrijkt dat in sommige sectoren vaker bij de rechter een beroep op het inzagerecht wordt gedaan, waarbij de overheid er met tientallen uitspraken bovenuit steekt op de voet gevolgd door het zorgdomein.

4.2 Overzicht of kopie?

Artikel 15 lid 3 AVG bepaalt dat de betrokkene recht heeft op een kopie van zijn persoonsgegevens. In lijn met rechtspraak van de Raad van State⁹⁰ wordt in de (lagere) rechtspraak vrijwel altijd aangenomen dat dit niet betekent dat een betrokkene (altijd) recht heeft op

een kopie of afschrift van het document waarin zijn persoonsgegevens voorkomen.⁹¹ Slechts een enkele rechter wil niet op voorhand uitsluiten dat er op grond van de AVG aanspraak kan bestaan op een kopie van een document waarin de persoonsgegevens voorkomen.⁹² Maar een uitspraak waarin is geoordeeld dat de betrokkene recht had op zo een kopie troffen wij in de kroniekperiode niet aan.

Aan het HvJ EU is gevraagd of het recht op inzage van persoonsgegevens de betrokkene recht geeft op een kopie van – volledige – documenten waarin de persoonsgegevens zijn verwerkt of alleen recht op een getrouwe reproductie van de persoonsgegevens.⁹³

De AVG bepaalt ook dat een verwerkingsverantwoordelijke de informatie in een gangbare elektronisch vorm dient te verstrekken, indien de betrokkene het verzoek elektronisch heeft ingediend, tenzij de betrokkene anders verzoekt. Jurisprudentie hierover is door ons niet aangetroffen.⁹⁴

4.3 Volledigheid van inzage

Regelmatig wordt de rechtspraak geconfronteerd met een geschil over de vraag of wel alle persoonsgegevens die de verwerkingsverantwoordelijke verwerkt zijn verstrekt. De Raad van State heeft uitgemaakt dat de betrokkene aannemelijk moet maken dat het overzicht van persoonsgegevens niet volledig is als de verwerkingsverantwoordelijke niet ongeloofwaardig heeft medegedeeld dat er niet meer persoonsgegevens zijn.⁹⁵

Als de betrokkene hierin slaagt dan moet de verwerkingsverantwoordelijke inzicht bieden in de gemaakte zoekslag,⁹⁶ alsnog een zoekslag maken⁹⁷ of de gemaakte zoekslag beter motiveren.⁹⁸ Maar meestal

87 O.a. ABRvS 13 juli 2022, ECLI:NL:RVS:2022:1974, r.o. 5.3; Rb. Midden-Nederland 15 juni 2020, ECLI:NL:RBMNE:2020:2222; Rb. Den Haag 24 november 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:15451.

88 Rb. Midden-Nederland 19 november 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:5802, r.o. 7.5.; Rb. Den Haag 30 maart 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:3038, r.o. 4.2.

89 Rb. Gelderland 20 oktober 2021, ECLI:NL:RBGEL:2021:5596, r.o. 2.1 onder 5; Rb. Oost-Brabant 1 augustus 2022, ECLI:NL:RBOBR:2022:3257, r.o. 2.4.4.

90 ABRvS 28 oktober 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2559.

91 ABRvS 2 maart 2022, ECLI:NL:RVS:2022:649, r.o. 4.3, 19 januari 2022, ECLI:NL:RVS:2022:148, r.o. 7.2, 16 juni 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1278, r.o. 6.3, 3 maart 2021, ECLI:NL:RVS:2021:452, r.o. 6.4; Rb. Rotterdam 12 september 2022, ECLI:NL:RBROT:2022:7784, r.o. 4.10; Rb. Den Haag 26 juli 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:7683, r.o. 6.2.; Rb. Rotterdam 29 juni 2022, ECLI:NL:RBROT:2022:5246; Rb. Limburg 9 juni 2022, ECLI:NL:RBLIM:2022:4404, r.o. 12.4; Rb. Rotterdam 23 februari 2022, ECLI:NL:RBROT:2022:1437, r.o. 4.4; Rb. Zeeland-West-Brabant 1 december 2021, ECLI:NL:RBZWB:2021:6088, r.o. 3.2.; Rb. Midden-Nederland 9 juli 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:3264, r.o. 8; Rb. Limburg 17 juni 2021, ECLI:NL:RBLIM:2021:5246, r.o. 5.2; Rb. Rotterdam 19 maart 2021, ECLI:NL:RBROT:2021:2305; Rb. Midden-Nederland 10 maart 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:1355, r.o. 3.6; Rb. Den Haag 5 oktober 2020, ECLI:NL:RBDHA:2020:9590, r.o. 9.

92 Rb. Rotterdam 26 juli 2021, ECLI:NL:RBROT:2021:7210, r.o. 5.10.

93 HvJ EU 3 december 2021, C-487/21 (*Österreichische Datenschutzbehörde et CRIF*).

94 Ook over deze formulering zijn vragen voorgelegd aan het HvJ EU in de hiervoor aangehaalde zaak, zie noot 93.

95 ABRvS 31 maart 2021, ECLI:NL:RVS:2021:675, zie ook bijvoorbeeld Rb. Gelderland 20 oktober 2021, ECLI:NL:RBGEL:2021:5596, r.o. 5.

96 Rb. Midden-Nederland 22 september 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:4580, r.o. 14.

97 Rb. Amsterdam 15 november 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:6826, r.o. 6.5.1; Rb. Den Haag 22 maart 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:2434, r.o. 5; Rb. Midden-Nederland 28 januari 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:377, r.o. 6; Rb. Midden-Nederland 24 maart 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:1354; Rb. Midden-Nederland 26 april 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:1703, r.o. 6.

98 Rb. Midden-Nederland 15 maart 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:3243, r.o. 12; Rb. Den Haag 22 maart 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:2434, r.o. 5.

slaagt de betrokkene er niet in om voldoende aannemelijk te maken dat het overzicht onvolledig is,⁹⁹ ook omdat er inmiddels een nieuwe zoekslag is gemaakt¹⁰⁰ of getracht is meer duidelijkheid te verkrijgen van de betrokkene.¹⁰¹

Als een inzageverzoek algemeen van aard is, komt de rechter de verwerkingsverantwoordelijke vaak tegemoet door te oordelen dat de verwerkingsverantwoordelijke mag volstaan met een beperkte zoekslag,¹⁰² maar niet altijd.¹⁰³ Nederlandse rechters lijken hiermee ruimhartiger te zijn richting de verwerkingsverantwoordelijke dan de EDPB¹⁰⁴ voorstaat. Ook de EDPB acht het weliswaar toelaatbaar dat de betrokkene wordt gevraagd het verzoek te preciseren, maar benadrukt vooral dat dit het recht op volledige inzage niet mag beperken.

Het inzagerecht moet zien op bestaande documenten en geldt dus niet voor persoonsgegevens die (nog) niet beschikbaar zijn.¹⁰⁵

4.4 Informatie over de verwerking

Artikel 15 lid 1 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om bij inzage ook de daarin onder a tot en met g bedoelde informatie over de verwerking te verstrekken. In de jurisprudentie speelt dit een aanmerkelijk minder prominente rol dan inzage van de persoonsgegevens.

In de jurisprudentie die hierover in de kroniekperiode is gewezen, gaat het meestal over de vraag of de verwerkingsverantwoordelijke mag volstaan met categorieën van ontvangers of de specifieke ontvangers van de persoonsgegevens moet vermelden.¹⁰⁶ Het HvJ EU heeft begin 2023 geoordeeld dat er in beginsel aanspraak bestaat op vermelding van de specifieke ontvangers, tenzij het onmogelijk is die ontvangers te identificeren of de

verwerkingsverantwoordelijke aantoont dat de betreffende verzoeken kennelijk ongegrond of buitensporig zijn.¹⁰⁷ In een andere zaak concludeert de advocaat-generaal bij het HvJ EU dat dit de betrokkene echter nog geen recht verleent om te vernemen welke werknemers van de verwerkingsverantwoordelijke rechtmatig kennis hebben genomen van de persoonsgegevens van de betrokkene.¹⁰⁸

Eerder al oordeelde de Nederlandse rechter dat kan worden volstaan met het noemen van functies van ontvangers in plaats van namen van medewerkers van de verwerkingsverantwoordelijke met een beroep op de uitzonderingen op het inzagerecht uit de (U)AVG.¹⁰⁹

In de kroniekperiode ging het slechts in een enkel geval over informatie over de bron van de persoonsgegevens¹¹⁰ en over geautomatiseerde besluitvorming, waaronder profilering.¹¹¹ Over de andere soorten informatie die genoemd worden in artikel 15 lid 1 AVG troffen wij geen uitspraken aan.

4.5 Beperking van inzagerecht

Het inzagerecht vindt zijn beperking in de rechten en vrijheden van anderen. Op deze uitzondering van artikel 15 lid 4 AVG (en ook vastgelegd in artikel 41 lid 1 onder i UAVG) wordt veelvuldig (impliciet) een beroep gedaan, waarbij de toepassing van deze toets vervolgens vaak erg abstract blijft.¹¹²

Het hof Den Haag oordeelde ten aanzien van een inzageverzoek aan een advocatenkantoor dat was ingediend door de wederpartij van een van de cliënten van het advocatenkantoor, dat ook de belangen die de geheimhoudingsplicht van advocaten beoogt te beschermen onder deze uitzondering kunnen worden geschaard.¹¹³ De rechtbank Limburg oordeelde dat een cliënt van een advocaat met betrekking tot correspondentie met die

99 Rb. Rotterdam 24 november 2021, ECLI:NL:RBROT:2021:11762, r.o. 5.3; ABRvS 15 december 2021, ECLI:NL:RVS:2021:2836, r.o. 6.2, 13 juli 2022, ECLI:NL:RVS:2022:1993; Rb. Rotterdam 29 juni 2022, ECLI:NL:RBROT:2022:5246; Rb. Limburg 9 juni 2022, ECLI:NL:RBLIM:2022:4404, r.o. 12.4; Rb. Den Haag 20 april 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:3599, r.o. 5; ABRvS 2 maart 2022, ECLI:NL:RVS:2022:649, r.o. 4.4; Rb. Rotterdam 23 februari 2022, ECLI:NL:RBROT:2022:1437, r.o. 4.6-4.9; Rb. Midden-Nederland 15 juni 2020, ECLI:NL:RBMNE:2020:2222, r.o. 13 en 14; Rb. Den Haag 10 augustus 2020, ECLI:NL:RBDHA:2020:7608, r.o. 5.4; Rb. Overijssel 11 augustus 2021, ECLI:NL:RBOVE:2021:3168, r.o. 9.3.3; Rb. Midden-Nederland 8 december 2020, ECLI:NL:RBMNE:2020:5275; ABRvS 3 maart 2021, ECLI:NL:RVS:2021:452, r.o. 7.1; Rb. Overijssel 15 maart 2021, ECLI:NL:RBOVE:2021:1090, r.o. 5; ABRvS 31 maart 2021, ECLI:NL:RVS:2021:675, r.o. 6.1; Rb. Limburg 17 juni 2021, ECLI:NL:RBLIM:2021:4866, r.o. 7.2; Rb. Rotterdam 13 april 2022, ECLI:NL:RBROT:2022:7239.

100 ABRvS 19 januari 2022, ECLI:NL:RVS:2022:148, r.o. 8.3.

101 ABRvS 20 juli 2022, ECLI:NL:RVS:2022:2053, r.o. 13.

102 Rb. Den Haag 26 juli 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:7683, r.o. 6.4; Rb. Midden-Nederland 16 juni 2020, ECLI:NL:RBMNE:2020:2222, r.o. 12; ABRvS 28 oktober 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2536, r.o. 5.2; Rb. Midden-Nederland 9 juli 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:3264, r.o. 6, 24 maart 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:1354, r.o. 3.3; Rb. Noord-Holland 18 juni 2021, ECLI:NL:RBNHO:2021:6040, r.o. 7.

103 ABRvS 23 juni 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1331.

104 EDPB draft Guidelines 01/2022 on data subject rights - Right of access, Version 1.0, Adopted on 18 January 2022, randnr. 35b, p. 15-16.

105 Rb. Gelderland 20 oktober 2021, ECLI:NL:RBGEL:2021:5596, r.o. 5.

106 Rb. Amsterdam 15 november 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:6826, r.o. 6.4.6; Rb. Midden-Nederland 19 november 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:5802, r.o. 6.3-6.5; Rb. Amsterdam 29 november 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:7494, r.o. 6.3; Rb. Gelderland 17 januari 2022, ECLI:NL:RBGEL:2022:1351, r.o. 4.5; Rb. Midden-Nederland 8 december 2020, ECLI:NL:RBMNE:2020:5275, r.o. 11.

107 HvJ EU 12 januari 2023, C-154/21, ECLI:EU:C:2022:452 (*Österreichische Post*).

108 Concl. A-G M. Campos Sánchez-Bordona, HvJ EU 15 december 2022, C-579/21 (*Pankki S*).

109 Rb. Midden-Nederland 2 december 2020, ECLI:NL:RBMNE:2020:5410, r.o. 3.4.

110 Rb. Amsterdam 15 november 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:6826, r.o. 6.4.5, 29 november 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:7494, r.o. 6.3; ABRvS 14 oktober 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2419, r.o. 4.1.

111 Rb. Amsterdam 29 november 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:7494, r.o. 6.3; Rb. Oost-Brabant 1 augustus 2022, ECLI:NL:RBOBR:2022:3257, r.o. 2.3.2.

112 Rb. Rotterdam 26 juli 2021, ECLI:NL:RBROT:2021:7210, r.o. 5.10; Rb. Den Haag 8 december 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:13435, r.o. 4.3.

113 Hof Den Haag 14 december 2021, ECLI:NL:GHDHA:2021:2793, r.o. 6.10.

advocaat in beginsel ook een beroep toekomt op de uitzondering neergelegd in artikel 41 lid 1 onder i UAVG¹¹⁴ maar vereist vervolgens wel een afweging of dat noodzakelijk en evenredig is.¹¹⁵

Een bank beriep zich met succes op artikel 23 lid 3 Wwft op grond waarvan zij de rechten uit artikel 15 AVG buiten toepassing mag laten indien dit noodzakelijk is voor haar geheimhoudingsplicht op grond van artikel 23 lid 1 Wwft.¹¹⁶ Het hof Amsterdam oordeelde dat deze geheimhoudingsplicht zich beperkt tot de melding van een ongebruikelijke transactie, zodat artikel 23 lid 3 Wwft niet de inzage in de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de reguliere bedrijfsvoering (de transactiegegevens zelf) omvat.¹¹⁷

De Kamer van Koophandel heeft succesvol betoogd dat het inzagerecht niet voor het handelsregister geldt met een beroep op artikel 47 lid 1 UAVG waarin is bepaald dat onder andere het inzagerecht van de AVG niet geldt voor bepaalde bij wet ingestelde openbare registers.¹¹⁸

5 Recht op gegevenswissing en bezwaar

5.1 Inleiding

Artikel 17 lid 1 AVG geeft de betrokkene in de daar bedoelde gevallen recht op wissing van zijn persoonsgegevens en artikel 17 lid 3 AVG bevat uitzonderingen waarin het wissingsrecht genoemd in lid 1 niet van toepassing is.

Wij troffen geen rechtspraak aan over de gronden genoemd onder respectievelijk artikel 17 lid 1 onder b AVG: de betrokkene heeft zijn toestemming voor de verwerking ingetrokken, artikel 17 lid 1 sub e AVG: Unierecht of nationaal recht verplicht tot wissing en artikel 17 lid 1 sub f AVG: gegevens zijn verzameld voor een aanbod van diensten van de informatiemaatschappij aan kinderen.

Wij troffen voornamelijk rechtspraak aan die betrekking had op de situatie dat een betrokkene vraagt om de wissing van zijn gegevens, zoals genoemd in artikel 17 lid 1 onder c AVG: de betrokkene maakt met succes bezwaar tegen de verwerking op grond van artikel 21 AVG.¹¹⁹ Daarom ziet dit hoofdstuk ook op het recht van bezwaar. Dat speelt vooral een rol in zaken met betrekking tot BKR- en IVR/EVR-registraties. Hieraan, en aan de verwijdering van zoekresultaten, wijden wij aparte paragrafen. Daarnaast ziet de rechtspraak op de situatie

waarin de betrokkene zich beroept op artikel 17 lid 1 onder a AVG: verwerking is niet langer nodig voor het doel ervan en artikel 17 lid 1 onder d: de verwerking is onrechtmatig.

5.2 Als het wissingsrecht niet van toepassing is

De Raad van State oordeelde dat als het wissingsrecht niet van toepassing is op grond van artikel 17 lid 3 AVG, niet hoeft te worden getoetst of zich een grond voor wissing als bedoeld in artikel 17 lid 1 AVG voordoet.¹²⁰ De rechtbank Overijssel lijkt dit ten onrechte om te draaien. Zij overweegt dat het beroep op een wettelijke bewaartermijn uit de Jeugdwet geen bespreking meer behoeft omdat was gebleken dat jeugdhulp niet noodzakelijk was en de verwerking dus geen doel meer had. Om die reden is er ook geen wettelijke verwerkingsplicht meer volgens de rechtbank.¹²¹

Als een verwerking op een wettelijke verplichting berust heeft de betrokkene niet het recht van bezwaar¹²² en kan het bezwaarrecht dus ook geen grond voor wissing zijn. De Hoge Raad overweegt dat de betrokkene zich in zo een geval bij de burgerlijke rechter kan verzetten tegen de verwerking van zijn persoonsgegevens met een beroep op artikel 6:162 BW, al dan niet in verbinding met artikel 8 EVRM.¹²³

5.3 Wissing omdat verwerking niet langer nodig is, artikel 17 lid 1 onder a AVG

Voor de zogenoemde ‘Treiteraankpak’ worden persoonsgegevens in Amsterdam na uitstroom uit die aanpak in beginsel nog vijf jaar bewaard in verband met mogelijke recidive. De Raad van State oordeelde, in een geval waarin een jaar na uitstroom was verstreken, dat die vijf jaar in beginsel niet onredelijk is. De Raad van State betrok hierbij dat recidive zich in de regel tussen twee en drie jaar na uitstroom voordoet. De bewaarde gegevens zijn bij recidive van belang voor dan te plegen interventies. Daarbij is van belang dat de bewaartermijn kan worden verkort wegens specifieke omstandigheden van de betrokkene en dat gedurende de bewaartermijn het aantal personen met toegang tot de gegevens is beperkt. Dat betrokkene naar een ander stadsdeel verhuisde doet daar niet aan af, omdat recidive zich ook tegen andere slachtoffers kan richten. Omdat de uitstroom uit de aanpak een halfjaar te lang had geduurd, had wel gemotiveerd moeten worden waarom de bewaartermijn niet een halfjaar eerder zou eindigen.¹²⁴ In een andere zaak

114 Via art. 23 AVG.

115 Rb. Limburg 17 juni 2021, ECLI:NL:RBLIM:2021:5246, r.o. 7.2.2.

116 Rb. Midden-Nederland 10 maart 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:1355, r.o. 3.17.

117 Hof Amsterdam 6 september 2022, ECLI:NL:GHAMS:2022:2192, r.o. 4.7.

118 Rb. Rotterdam 24 november 2021, ECLI:NL:RBROT:2021:11762.

119 Art. 17 lid 1 onder c AVG.

120 ABRvS 30 september 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2315.

121 Rb. Overijssel 31 mei 2021, ECLI:NL:RBOVE:2021:2264, r.o. 12-13.

122 Art. 21 lid 1 AVG.

123 HR 3 december 2021, ECLI:NL:HR:2021:1814, r.o. 3.2.4.

124 ABRvS 2 maart 2022, ECLI:NL:RVS:2022:635, r.o. 5.4.

over de ‘Treiteraankpak’ liet de rechtbank Amsterdam in het midden of de in december 2016 voortgezette aanpak is geëindigd. De rechtbank oordeelde dat verwerking in april 2020 nog nodig was in afwachting van het cassatieberoep in een strafzaak, omdat de uitkomst daarvan tot herleving van het treitergedrag kan leiden.¹²⁵

Volgens de rechtbank Overijssel was verwerking van persoonsgegevens in een jeugdhulpdossier niet meer nodig omdat bleek dat sinds de start van de verwerking 2,5 jaar eerder nooit enige concrete jeugdhulpactiviteit was verricht.¹²⁶

Het recht op wissing is niet van toepassing bij een wettelijke verplichting om persoonsgegevens te verwerken.¹²⁷ Zo een verplichting geldt op grond van de Archiefwet 1995 die overheidsorganen verplicht tot het bewaren en vernietigen van archiefbescheiden¹²⁸ en op grond van artikel 7a van het Besluit uitwisseling leer- en begeleidingsgegevens dat basisscholen verplicht tot het bewaren van het onderwijskundig rapport.¹²⁹ Artikel 8b Advocatenwet verplicht de NOvA weliswaar om een lijst van aan advocaten opgelegde tuchtrechtelijke maatregelen te publiceren, maar staat volgens de Raad van State niet in de weg aan wissing omdat de verwerking niet langer nodig is. De wettelijke plicht omvat niet het gepubliceerd houden van die lijst. Het gepubliceerd houden kan volgens de Raad van State wel nodig zijn voor een taak van algemeen belang, maar dan niet zonder beperking in tijd. De NOvA moet daarom motiveren hoelang het gepubliceerd houden van de schorsing nog noodzakelijk is voor die taak.¹³⁰

5.4 *Wissing omdat verwerking onrechtmatig is, artikel 17 lid 1 onder d AVG*

Een beroep op deze wissingsgrond betreft vaak de vraag of de verwerking wel een grondslag heeft. Er wordt vaak tegenovergesteld dat het wissingsrecht niet van toepassing is omdat de persoonsgegevens worden verwerkt op grond van een wettelijke plicht of een taak van algemeen belang.¹³¹ Het komt vooral bij een beroep op de taak van algemeen belang vaak aan op de afweging van de noodzaak.

Zo werd eerdergenoemde verwerking in verband met de ‘Treiteraankpak’ noodzakelijk geoordeeld voor een taak van algemeen belang omdat werd voldaan aan de criteria uit het convenant voor opname in die aanpak.¹³² De verwerking van persoonsgegevens op het online VNG-forum werd noodzakelijk geoordeeld voor de taak van de gemeente om te voorkomen dat misbruik van recht wordt gemaakt door enkel dwangsommen te innen.¹³³

Een wettelijke verplichting en een taak van algemeen belang als grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens moeten in het Unierecht of nationale recht zijn vastgesteld.¹³⁴ In navolging van overwegingen 41 en 45 AVG oordeelde de Raad van State dat een wet in formele zin niet vereist is, maar dat de wettelijke grondslag wel duidelijk en nauwkeurig moet zijn. Op grond van de Wet op de rechtsbijstand heeft de Raad voor Rechtsbijstand de taak om zorg te dragen voor de verlening van rechtsbijstand. Uit de Wet op de rechtsbijstand volgt dat een aanvraag een voldoende omschrijving moet bevatten van de feiten en omstandigheden over het rechtsprobleem waarvoor rechtsbijstand wordt gevraagd. In het beleid van de Raad voor Rechtsbijstand staat dat in het geval een toevoegingsaanvraag voor een hoger beroep een afschrift van de eerdere beslissing moet worden toegestuurd. Dit beleid vormt een voldoende duidelijke en nauwkeurige rechtsgrondslag als bedoeld in overweging 41 van de AVG en daarom mag de Raad voor Rechtsbijstand daarvoor persoonsgegevens in vonnissen verwerken.¹³⁵

Twee verzoeken tot verwijdering uit leerlingenvolgsystemen werden afgewezen omdat de Wet op het primair onderwijs en het Besluit uitwisseling- en begeleidingsgegevens een verwerkingsplicht meebrengen. Die wettelijke plicht strekt echter niet zover dat ook de correspondentie tussen de ouders en de school bewaard moest blijven.¹³⁶ Het hof Den Bosch bevestigde dit oordeel.¹³⁷

Het RMC¹³⁸ van de Regio Gooi en Vechtstreek verwerkt persoonsgegevens van personen onder de 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten en beroept zich met succes op een wettelijke verplichting die exact omschrijft welke gegevens mogen worden gedeeld. Die wettelijke verplichting volgt onder meer¹³⁹ uit de Wet op de expertisecentra.¹⁴⁰

125 Rb. Amsterdam 13 april 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:1934, r.o. 8.

126 Rb. Overijssel 31 mei 2021, ECLI:NL:RBOVE:2021:2264.

127 Art. 17 lid 3 onder b AVG.

128 ABRvS 14 oktober 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2419.

129 Hof Den Bosch 12 mei 2022, ECLI:NL:GHSHE:2022:1511.

130 ABRvS 20 januari 2021, ECLI:NL:RVS:2021:111 r.o. 4.5 en 23 februari 2022, ECLI:NL:RVS:2022:569. Zie ook: Rb. Midden-Nederland 10 juni 2022, ECLI:NL:RBMNE:2022:4021 en 22 september 2022, ECLI:NL:RBMNE:2022:3794.

131 Art. 17 lid 3 onder b AVG.

132 Rb. Amsterdam 13 april 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:1934.

133 ABRvS 20 januari 2021, ECLI:NL:RVS:2021:107.

134 Art. 6 lid 3 AVG.

135 ABRvS 20 januari 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1028, r.o. 6.3.

136 Rb. Oost-Brabant 2 november 2021, ECLI:NL:RBOBR:2021:5776.

137 Hof Den Bosch 12 mei 2022, ECLI:NL:GHSHE:2022:1511.

138 Regionaal Meld- en Coördinatiepunt.

139 In combinatie met art. 21 lid 1 Wet register onderwijsdeelnemers en art. 31 lid 1 Besluit register onderwijsdeelnemers.

140 Rb. Midden-Nederland 12 mei 2022, ECLI:NL:RBMNE:2022:1821.

Hoewel artikel 38 van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen de SVB verplicht tot verstrekking van persoonsgegevens van kinderen aan de belastingdienst ten behoeve van de toekenning van een kindgebonden budget, is verstrekking van gegevens van alle pasgeborenen disproportioneel en dus onrechtmatig, omdat maar voor 42% van die kinderen recht bestond op een kindgebonden budget.¹⁴¹

De Hoge Raad oordeelde dat gegevens in een jeugdossier als *'het kind wordt niet betrokken bij de spanningen van de strijd die de vader met moeder voert'* dienen te worden verwijderd omdat die onvoldoende objectieve grondslag hebben.¹⁴²

Deze zaak werd nog beoordeeld op grond van artikel 11 van de Wbp – nu artikel 5 lid 1 onder b AVG – dat bepaalde dat persoonsgegevens alleen mogen worden verwerkt voor zover zij gelet op de doelen van verzameling noodzakelijk zijn.

De burgemeester van Maastricht vervulde een taak van algemeen belang met het verwerken van persoonsgegevens in het kader van de zogenaamde 'Top X'-lijst waarbij gegevens van criminele en overlastgevend personen worden bewaard. Die taak wordt afgeleid uit artikel 172 van de Gemeentewet dat bepaalt dat de burgemeester belast is met de handhaving van de openbare orde. De 'Top X'-lijst is nodig om overlast te kunnen terugdringen.¹⁴³

Een verzoek tot verwijdering bij de Raad voor de Kinderbescherming werd afgewezen omdat de raad gegevens mocht verwerken op grond van de haar toevertrouwde taak van algemeen belang. Uit welk wettelijk voorschrift deze taak volgt vermeldt de rechtbank niet.¹⁴⁴

Het blijft onduidelijk of de Sociale Verzekeringsbank persoonsgegevens van kinderen mocht verwerken om kinderbijslag te verstrekken op grond van een wettelijke verplichting (uit de Algemene Kinderbijslagwet) of op grond van een taak van algemeen belang.¹⁴⁵

5.5 Onderbouwing van een rechtsvordering, artikel 17 lid 3 onder e AVG

De Raad van State oordeelde, na een grondige analyse van de bewoordingen, context en doelstellingen van artikel 17 lid 3 onder e AVG, dat niet alleen de daarin met

zoveel woorden genoemde instelling, uitoefening of onderbouwing van een rechtsvordering, maar ook het voeren van verweer tegen een rechtsvordering een grond is waarop het wissingsrecht niet van toepassing is. In het voorliggende geval had de betrokkene al een civiele schadevergoedingsprocedure ingesteld tegen de verwerkingsverantwoordelijke.¹⁴⁶

De rechtbank Oost-Brabant honoreerde een beroep op het voeren van verweer ook in een geval waarin de betrokkene de verwerkingsverantwoordelijke aansprakelijk stelde.¹⁴⁷ Correspondentie tussen ouders en een school mocht bewaard blijven omdat de ouders dreigden met juridische stappen.¹⁴⁸

5.6 BKR¹⁴⁹

De Hoge Raad maakte een einde aan de rechtsonzekerheid over de grondslag van BKR-registraties. Het is niet de wettelijke (zorg)plicht van kredietverstrekkers om deel te nemen aan een stelsel van kredietregistratie en om overkreditering te voorkomen. De betreffende wettelijke bepalingen zijn daarvoor onvoldoende duidelijk en nauwkeurig en de toepassing ervan is daarvoor onvoldoende voorspelbaar. Uit die bepalingen blijkt niet welke persoonsgegevens geregistreerd moeten of mogen worden, wat de voorwaarden voor registratie zijn en onder welke voorwaarden en binnen welke termijnen tot verwijdering van persoonsgegevens moet worden overgegaan. Een en ander is geregeld in een reglement zonder wettelijke grondslag. Registratie geschiedt op grond van een overeenkomst tussen het BKR en kredietaanbieders. De grondslag kan daarom, bij gebrek aan een andere toepasselijke grondslag, alleen een gerechtvaardigd belang zijn.¹⁵⁰ Dit betekent dat betrokkenen het recht hebben om bezwaar te maken en als zij met succes bezwaar maken, recht hebben op wissing.

Van de ruim honderddertig gevonden uitspraken over het verwijderrecht betreft ongeveer de helft een BKR-, EVR- of IVR-registratie. Eén uitspraak betrof een verzoek aan het BKR. In de andere zaken richtte de betrokkene zich tot de kredietaanbieder.

Veruit de meeste verzoeken waren erop gebaseerd dat terecht bezwaar gemaakt was. Soms werd al dan niet aanvullend aangevoerd dat registratie niet langer nodig was of dat de registratie onrechtmatig is.¹⁵¹ Waarbij op-

141 Rb. Midden-Nederland 4 mei 2021, ECLI:NL:R:BMNE:2021:1865, r.o. 22.

142 HR 16 juli 2021, ECLI:NL:HR:2021:1169.

143 Rb. Limburg 22 december 2020, ECLI:NL:RBLIM:2020:10272. Zie evenwel ABRvS 25 maart 2020, ECLI:NL:RVS:2020:849 en par. 2.3 daarover, waaraan ontleend kan worden dat niet de AVG maar de Wpg van toepassing is op verwerking door de burgemeester voor deze openbare orde-taak.

144 Rb. Overijssel 30 juni 2022, ECLI:NL:RBOVE:2022:1910.

145 Rb. Midden-Nederland 4 mei 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:1865.

146 ABRvS 20 juli 2022, ECLI:NL:RVS:2022:2065 en 20 juli 2022, ECLI:NL:RVS:2022:2067.

147 Rb. Oost-Brabant 2 november 2021, ECLI:NL:RBOBR:2021:5776.

148 Hof Den Bosch 12 mei 2022, ECLI:NL:GHSHE:2022:1511 en Rb. Oost-Brabant 2 november 2021, ECLI:NL:RBOBR:2021:5776.

149 Vanwege de grote hoeveelheid uitspraken is soms omwille van de leesbaarheid van het artikel gekozen om niet alle uitspraken op te nemen in de voetnoten. In dat geval staat er voor de uitspraken 'o.a.'.

150 HR 3 december 2021, ECLI:NL:HR:2021:1814, naar aanleiding van Rb. Amsterdam 21 januari 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:174.

151 O.a. Rb. Midden-Nederland 3 februari 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:225; Rb. Rotterdam 25 januari 2021, ECLI:NL:RBROT:2021:1518.

gemerkt moet worden dat niet altijd uit de uitspraak blijkt welke grond voor wissing was aangevoerd.¹⁵²

Wij vonden geen uitspraak waarin de registratie onrechtmatig werd geoordeeld. In veel uitspraken werd de proportionaliteits- en subsidiariteitstoets aangelegd, soms met expliciete verwijzing naar de Santander-uitspraak.^{153, 154}

Regelmatig werd een verwijderverzoek ten aanzien van een BKR-, EVR- of IVR-registratie niet volledig gehonoreerd maar werd de registratie wel beperkt in tijd, ook als dat niet expliciet werd gevorderd.¹⁵⁵

Drieëntwintig keer werd een verwijderverzoek (gedeeltelijk) toegewezen, waarvan zeven keer¹⁵⁶ in kort geding. Een verzoek tot verwijdering van een BKR-registratie kan ook worden gericht aan het BKR zelf.¹⁵⁷ Vijfentwintig keer werd een verzoek tot verwijdering van een BKR-registratie afgewezen.

Omstandigheden die van belang waren voor toe- of afwijzing van de verzochte verwijdering van een BKR-registratie waren voornamelijk:

- of het niet voldoen aan betalingsverplichtingen te wijten was aan roekeloos financieel gedrag van de verzoeker of aan externe omstandigheden zoals de kredietcrisis, een scheiding, faillissement of verlies van werk, medische redenen, et cetera,¹⁵⁸
- de hoogte van de financiële afboekingen;
- of de betrokkene zelf initiatief had genomen tot een betalingsregeling en of die ook volledig en correct is nagekomen;
- het ontstaan van nieuwe schulden;
- of betrokkene inmiddels in een stabiele financiële situatie verkeert;

- hoe *concreet en urgent* het kopen of verbouwen van een woning is in verband met gewijzigde gezinsomstandigheden;
- tijdsverloop.¹⁵⁹

In veel afwijzende uitspraken is overwogen dat de belangen van de verzoeker onvoldoende aannemelijk zijn gemaakt. Algemeen gestelde belangen zoals het moeilijker verkrijgen van een hypotheek of huurwoning in de vrije sector of het plan om bedrijfsactiviteiten uit te breiden zijn onvoldoende. Het is noodzakelijk om concrete gegevens aan te brengen, zoals (meerdere) afwijzingen van hypotheekverstrekkers of concrete plannen voor een bedrijfsuitbreiding.¹⁶⁰

Ook het belang van het verkrijgen van een lagere rente lijkt van onvoldoende gewicht om over te gaan tot verwijdering van een BKR-registratie.¹⁶¹

5.7 Toewijzing/afwijzing verwijdering IVR/EVR

Een registratie in het interne verwijzingsregister van een kredietverstrekker (IVR) of in het externe verwijzingsregister (EVR), dat ook zichtbaar is voor andere financiële instellingen, mag alleen blijven staan als de gedragingen van verzoeker een als strafbaar feit te kwalificeren bewezenverklaring in de zin van artikel 350 Wetboek van Strafvordering kunnen dragen. Een veroordeling door de strafrechter is niet vereist. Deze maatstaf vergt wel een zwaardere verdenking dan een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit. Hiervoor dienen de te verwerken strafrechtelijke gegevens in voldoende mate vast te staan,¹⁶² bijvoorbeeld in het geval van valsheid in geschrifte voor een leningsaanvraag,¹⁶³ het beschikbaar

152 O.a. Rb. Midden-Nederland 3 februari 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:225; Rb. Rotterdam 25 januari 2021, ECLI:NL:RBROT:2021:1518.

153 HR 9 september 2011, ECLI:NL:HR:2011:BQ8097.

154 O.a. Rb. Noord-Holland 19 juli 2022, ECLI:NL:RBNHO:2022:6525; Rb. Midden-Nederland 29 maart 2022, ECLI:NL:RBMNE:2022:1358; Rb. Limburg 24 februari 2022, ECLI:NL:RBLIM:2022:1444.

155 O.a. Rb. Den Haag 7 juli 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:6845; Rb. Amsterdam 11 februari 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:794; Rb. Limburg 4 september 2020, ECLI:NL:RBLIM:2020:6702.

156 O.a. Rb. Amsterdam 20 april 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:2345; Rb. Midden-Nederland 29 maart 2022, ECLI:NL:RBMNE:2022:1358; Rb. Amsterdam 15 februari 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:619; Rb. Rotterdam 25 januari 2021, ECLI:NL:RBROT:2021:1518; Rb. Amsterdam 22 juli 2020, ECLI:NL:RBAMS:2020:3945 en 21 augustus 2020, ECLI:NL:RBAMS:2020:7574; Rb. Zeeland-West-Brabant 14 juli 2020, ECLI:NL:RBZWB:2020:3052.

157 Rb. Gelderland 14 januari 2022, ECLI:NL:RBGEL:2022:126.

158 In tegengestelde zin: Hof Amsterdam 9 februari 2021, ECLI:NL:GHAMS:2021:459; Rb. Overijssel 9 maart 2022, ECLI:NL:RBOVE:2022:781.

159 Toewijzend o.a.: Hof Amsterdam 14 juni 2022, ECLI:NL:GHAMS:2022:1755; Rb. Amsterdam 18 augustus 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:5286; Rb. Noord-Holland 19 juli 2022, ECLI:NL:RBNHO:2022:6525; Rb. Amsterdam 20 april 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:2345 en 10 maart 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:1224.

Afwijzend o.a.: Hof Den Bosch 2 juni 2022, ECLI:NL:GHSHE:2022:1772; Hof Amsterdam 5 april 2022, ECLI:NL:GHAMS:2022:1017; Hof Amsterdam 8 maart 2022, ECLI:NL:GHAMS:2022:705; Hof Den Haag 8 september 2020, ECLI:NL:GHDHA:2020:1569; Hof Den Bosch 6 augustus 2020, ECLI:NL:GHSHE:2020:2536; Hof Den Haag 11 november 2020, ECLI:NL:GHDHA:2020:2068; Rb. Amsterdam 16 september 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:5506; Rb. Overijssel 9 maart 2022, ECLI:NL:RBOVE:2022:781.

160 O.a. Hof Amsterdam 8 maart 2022, ECLI:NL:GHAMS:2022:705 en 9 februari 2021, ECLI:NL:GHAMS:2021:459; Hof Den Haag 10 november 2020, ECLI:NL:GHDHA:2020:2068 en 8 september 2020, ECLI:NL:GHDHA:2020:1569; Hof Arnhem-Leeuwarden 23 juni 2020, ECLI:NL:GHARL:2020:4769; Rb. Den Haag 18 november 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:13450; Rb. Midden-Nederland 17 juni 2020, ECLI:NL:RBMNE:2020:2232; Rb. Noord-Nederland 18 januari 2022, ECLI:NL:RBNNE:2022:1231.

161 Hof Amsterdam 8 maart 2022, ECLI:NL:GHAMS:2022:705 en 19 oktober 2021, ECLI:NL:GHAMS:2021:3161.

162 Rb. Midden-Nederland 29 maart 2022, ECLI:NL:RBMNE:2022:1358, waarin wordt verwezen naar HR 29 mei 2009, ECLI:NL:HR:2009:BH4720, r.o. 4.4; Hof Arnhem-Leeuwarden 7 november 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:8710, r.o. 5.4; Rb. Den Haag 7 juli 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:6845; Rb. Rotterdam 25 januari 2021, ECLI:NL:RBROT:2021:1518; Rb. Zeeland-West-Brabant 21 oktober 2020, ECLI:NL:RBZWB:2020:6911.

163 Hof Den Haag 10 mei 2022, ECLI:NL:GHDHA:2022:732; Rb. Rotterdam 16 september 2022, ECLI:NL:RBROT:2022:8662; Rb. Midden-Nederland 29 maart 2022, ECLI:NL:RBMNE:2022:1358; Rb. Midden-Nederland 21 december 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:6141; Rb. Amsterdam

stellen van een bankrekening voor illegale activiteiten,¹⁶⁴ het oplichten van een verzekeraar,¹⁶⁵ het beschikbaar stellen van inloggegevens voor het (ver)kopen van cryptocurrency,¹⁶⁶ of het in scène zetten van een auto-ongeluk.¹⁶⁷

De rechtbank Amsterdam oordeelde dat voor opname in het IVR minder strenge eisen gelden dan voor opname in het EVR omdat het IVR alleen voor de bank zelf zichtbaar is. Een redelijk vermoeden van betrokkenheid bij oplichting werd voldoende geoordeeld.¹⁶⁸

Wij vonden slechts twee toewijzingen van verzoeken tot verwijdering van een EVR- respectievelijk IVR-registratie. De vereiste graad van verdenking van een strafbaar feit kon in deze gevallen onvoldoende worden vastgesteld. Daarom was de registratie onrechtmatig.¹⁶⁹ In deze gevallen werd dan ook niet toegekomen aan een belangenafweging op grond van artikel 21 AVG. Wij vonden geen uitspraken waarin de specifieke belangen van een betrokkene verwijdering van een EVR- of IVR-registratie rechtvaardigden.

We troffen een twintigtal afwijzingen. Daarbij werd de registratie rechtmatig geoordeeld en werden geen belangen van de betrokkene aangenomen die verwijdering rechtvaardigden.

5.8 Indexatie zoekresultaten

Een verzoek tot verwijdering van zoekresultaten van internetzoekmachines wordt regelmatig gebaseerd op artikel 17 onder a en/of onder c AVG. Daarbij wordt vaak het *Costeja*-arrest¹⁷⁰ aangehaald en ook verwezen naar het *X/Google*-arrest.¹⁷¹ Daaruit volgt dat eerbiediging van het privéleven in de regel zwaarder weegt dan en dus voorrang heeft op het economisch belang van de exploitant van een zoekmachine en de toegang tot informatie van internetgebruikers. Het recht van Google en internetgebruikers prevaleert sneller wanneer het een publicatie over iemands professionele hoedanigheid betreft en wanneer de informatie op de pagina's voldoende steun in de feiten vindt.¹⁷²

Het verzoek van een zogenoemde huisjesmelker om verwijdering van zoekresultaten op grond van artikel 17 lid 1 onder a en c AVG werd niet gehonoreerd omdat de initiële berichtgeving deel uitmaakt van een lokaal maatschappelijk debat en verzoeker een publiek figuur is op de Groningse vastgoedmarkt. Bovendien zag de berichtgeving voornamelijk op het handelen van verzoeker als verhuurder.¹⁷³

Op grond van dezelfde omstandigheden mocht van het hof Arnhem-Leeuwarden het verzoek van een schrijver tot verwijdering van zoekresultaten over de beschuldiging van het dragen van nog niet behaalde academische titels worden afgewezen.¹⁷⁴

Ook mocht worden afgewezen het verzoek van een arts die opkwam tegen de indexatie door Google van informatie over een tuchtrechtelijke veroordeling van de website zwartelijstenartsen.nl. Dit oordeel werd bevestigd door de Hoge Raad.¹⁷⁵ Het hof voerde een belangenafweging uit en oordeelde dat het recht op informatievrijheid van Google en derden zwaarder woog omdat de getoonde informatie relevant, feitelijk en niet onnodig grievend was. Het betrof verwijzingen naar gezaghebbende bronpublicaties. Bovendien betrof dit alleen het professioneel handelen van de arts en was deze informatie van belang voor potentiële patiënten. Ook overwoog het hof dat de inhoud, gelet op de zichtbaarheidstermijn van 5 jaar van het BIG-register, nog actueel was. De verzoeker voerde nog aan dat het hier strafrechtelijke gegevens betrof. Daarover werd geoordeeld dat dat niet het geval was, en als dat wel het geval zou zijn geweest, dat eenzelfde belangenafweging, ook in aanmerking genomen het gevoelige karakter van de strafrechtelijke persoonsgegevens, niet tot een andere uitkomst zou leiden.¹⁷⁶

Een betrokkene vorderde verwijdering van een krantenartikel uit 2014 over de opsporing van de betrokkene door de politie. De betrokkene was ontvankelijk in kort geding omdat het artikel zorgt voor stress en andere psychische klachten. De rechtbank oordeelde dat de naam van de betrokkene moest worden vervangen door haar initialen en dat haar foto onherkenbaar moest

15 mei 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:2410 en 9 september 2020, ECLI:NL:RBAMS:2020:4450; Rb. Gelderland 24 juni 2020, ECLI:NL:RBGEL:2020:2971.

164 Hof Amsterdam 7 juli 2020, ECLI:NL:GHAMS:2020:1984; Rb. Den Haag 20 oktober 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:11708; Rb. Amsterdam 9 november 2020, ECLI:NL:RBAMS:2020:5422.

165 Hof Arnhem-Leeuwarden 19 oktober 2021, ECLI:NL:GHARL:2021:9867; Hof Amsterdam 1 juni 2021, ECLI:NL:GHAMS:2021:1716; Rb. Rotterdam 8 april 2022, ECLI:NL:RBROT:2022:3462; Rb. Den Haag 13 oktober 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:15449 en 13 augustus 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:9925.

166 Rb. Den Haag 7 juli 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:6845.

167 Hof Amsterdam 21 december 2021, ECLI:NL:GHAMS:2021:4055.

168 Rb. Amsterdam 9 september 2020, ECLI:NL:RBAMS:2020:4450 en, impliciet, Rb. Amsterdam 9 november 2020, ECLI:NL:RBAMS:2020:5422.

169 Rb. Rotterdam 25 januari 2021, ECLI:NL:RBROT:2021:1518; Rb. Zeeland-West-Brabant 21 oktober 2020, ECLI:NL:RBZWB:2020:6911.

170 HvJ EU 13 mei 2014, C-131/12, ECLI:EU:C:2014:317 (*Google/Spaanje*).

171 HR 24 februari 2017, ECLI:NL:HR:2017:316.

172 HR 25 februari 2022, ECLI:NL:HR:2022:329, Hof Arnhem-Leeuwarden 9 november 2021, ECLI:NL:GHARL:2021:10370; Rb. Noord-Nederland 5 november 2020, ECLI:NL:RBNNE:2020:3897.

173 Rb. Noord-Nederland 5 november 2020, ECLI:NL:RBNNE:2020:3897.

174 Hof Arnhem-Leeuwarden 9 november 2021, ECLI:NL:GHARL:2021:10370.

175 HR 25 februari 2022, ECLI:NL:HR:2022:329.

176 Hof Amsterdam 23 juni 2020, ECLI:NL:GHAMS:2020:1802.

worden gemaakt. Zo kon tegemoet worden gekomen aan de belangen van de betrokkene terwijl het artikel en het krantenarchief in hoofdzaak intact zouden blijven.¹⁷⁷

6 Overige rechten van betrokkenen

6.1 *Recht op rectificatie*

Wanneer wel/niet rectificatie?

Artikel 16 AVG biedt de betrokkene een correctierecht ten aanzien van de verwerking van onjuiste persoonsgegevens. In het licht van de doelen van de verwerking heeft een betrokkene het recht op vervollediging van onjuiste persoonsgegevens, onder meer door een aanvullende verklaring te verstrekken.

Het correctierecht kan alleen worden uitgeoefend voor zover het feitelijke gegevens betreft. Het correctierecht is expliciet niet bedoeld om indrukken, meningen, onderzoeksresultaten en conclusies waarmee betrokkene zich niet kan verenigen, te corrigeren of te verwijderen.¹⁷⁸

De deken van de orde van advocaten in Oost-Brabant mocht een verzoek om rectificatie ten aanzien van een dekenstandpunt over eiser afwijzen omdat dit verzoek strekte tot een inhoudelijke wijziging van het dekenstandpunt.¹⁷⁹ Om een vergelijkbare reden hoefde de opname van persoonsgegevens in het Register Paspoort-signaleringsgegevens het niet betalen van belastingaanslagen niet te worden gerectificeerd.¹⁸⁰ Een verzoek om wijziging van een medisch dossier werd ook afgewezen. De betrokkene voerde geen eenvoudig en objectief vast te stellen onjuistheden van feitelijke gegevens aan. Bovendien kunnen de conclusies van een medische beoordeling niet met toepassing van de AVG worden gewijzigd.¹⁸¹

De omschrijvingen ‘reumatoïde artritis’ en ‘pijn in de handen’ betroffen volgens de rechtbank Midden-Nederland wel feitelijk onjuiste persoonsgegevens die konden worden gerectificeerd.¹⁸²

Een werknemster verzocht in het kader van een ontslagprocedure rectificatie van een bericht over haar non-actiefstelling dat haar werkgever op het intranet had geplaatst. De kantonrechter oordeelde, zonder nadere toelichting en op zijn minst opmerkelijk, dat het informeren van collega’s over de afwezigheid van één van hen niet valt onder de werkingssfeer van de AVG, ondanks dat de kantonrechter overwoog dat het bericht

feitelijk onjuist was waar het vermeldde dat gebleken was dat belangrijke bedrijfsinformatie consequent en bewust naar het privémailadres van de werknemster werd verstuurd.¹⁸³

In het kader van een discussie over het vergoeden van medicatie heeft een apotheek persoonsgegevens van medewerkers van een zorgverzekeraar aan derden verstrekt. De zorgverzekeraar en de betreffende medewerkers vorderen in kort geding rectificatie in die zin dat de apotheek de onjuistheden in de persoonsgegevens diende aan te passen en alle ontvangers van de persoonsgegevens in kennis diende te stellen dat de persoonsgegevens in strijd met de AVG aan hen zijn verstrekt. Deze vorderingen werden toegewezen.¹⁸⁴

Hoe rectificeren?

Het UWV stelde dat de gebruikte systemen niet toelieten verder aan het correctierecht te voldoen dan door toevoeging van een aanvullende verklaring en stelde daarmee voldoende aan het correctierecht te hebben voldaan. De rechtbank ging daar niet in mee en oordeelde dat het correctierecht uit de AVG – anders dan het correctierecht uit de Wbp¹⁸⁵ – geen uitzondering kent voor persoonsgegevens die zijn vastgelegd op een gegevensdrager waarin geen wijzigingen kunnen worden aangebracht. De rechtbank leidde hieruit af dat een zwaardere inspanningsverplichting op het UWV rust om ervoor te zorgen dat er in dit geval technische mogelijkheden worden gecreëerd om aan de AVG te voldoen. De rechtbank oordeelde na vernietiging van een eerder besluit van het UWV door de Raad van State, wederom dat het UWV nader moest onderzoeken hoe aan het correctieverzoek gevolg kon worden gegeven. Mede uit artikel 24 AVG volgt een inspanningsverplichting voor verweerder om ervoor te zorgen dat beleid en systemen zijn afgestemd op de eisen die de AVG stelt. Een inzichtelijke en duidelijk kenbare rectificatie van onjuistheden dient mogelijk te zijn anders dan met het enkel toevoegen van een aanvullend stuk in een medisch dossier.¹⁸⁶

6.2 *Recht op overdraagbaarheid van gegevens*

Op grond van artikel 20 lid 1 AVG heeft de betrokkene het recht de persoonsgegevens die hij aan een verwerkingsverantwoordelijke heeft verstrekt in een gestructureerde, gangbare en machine-leesbare vorm van de verwerkingsverantwoordelijke te verkrijgen om deze, zonder daarbij te worden gehinderd, over te dragen aan een andere verwerkingsverantwoordelijke.

177 Rb. Amsterdam 28 april 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:2342.

178 ABRvS 12 mei 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1020; Rb. Den Haag 29 juli 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:9180; Rb. Zeeland-West-Brabant 21 april 2021, ECLI:NL:RBZWB:2021:1970, waarin wordt verwezen naar ABRvS 20 februari 2019, ECLI:NL:RVS:2019:520.

179 ABRvS 4 november 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2642.

180 Rb. Den Haag 22 april 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:3984.

181 Rb. Den Haag 25 februari 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:2432.

182 Rb. Midden-Nederland 29 mei 2020, ECLI:NL:RBMNE:2020:2226.

183 Rb. Overijssel 21 augustus 2020, ECLI:NL:RBOVE:2020:2820.

184 Rb. Noord-Holland 25 mei 2021, ECLI:NL:RBNHO:2021:4245.

185 Art. 36 lid 4 Wbp.

186 Rb. Midden-Nederland 29 mei 2020, ECLI:NL:RBMNE:2020:2226.

Wanneer een groep chauffeurs aan Uber verzoekt om hun persoonsgegevens te mogen ontvangen in een machine-leesbaar CSV-bestand, beoordeelt de rechtbank de voorwaarden die artikel 20 AVG aan een dergelijke overdracht stelt.¹⁸⁷ De rechtbank stelde voorop dat het recht op overdraagbaarheid niet zover gaat dat hieronder ook de gegevens vallen die de verwerkingsverantwoordelijke van de door de betrokkene verstrekte gegevens heeft afgeleid door data-analyse. De rechtbank gaat er hierbij expliciet van uit dat de door de EDPB onderschreven opinie van de WP29 betreffende overdraagbaarheid een onjuiste interpretatie van artikel 20 AVG hanteert.¹⁸⁸ De EDPB nam aan dat ook gegevens waarover de verwerkingsverantwoordelijke beschikt door het observeren van de activiteiten van de betrokkene hieronder zouden vallen.

Ten aanzien van het door verzoekers gewenste CSV-formaat, stelde de rechtbank dat de AVG geen specifiek formaat voorschrijft, tenzij sprake is van een binnen een bedrijfstak gangbaar formaat. Is dat laatste niet het geval dan kan worden uitgegaan van gangbare openbare formaten zoals XML, JSON, CSV. Verzoekers hebben persoonsgegevens in zeven verschillende bestandsformaten ontvangen. Het ligt op de weg van verzoekers om duidelijk te maken waarom deze bestandsformaten niet voldoen aan de eis die artikel 20 AVG stelt. Verzoekers doen dit echter alleen met betrekking tot het niet-machinel leesbare pdf-formaat. Omdat de meeste pdf-bestanden echter niet door verzoekers zijn verstrekt aan de verwerkingsverantwoordelijke vallen zij niet onder de reikwijdte van artikel 20 AVG. Voor zover de pdf-bestanden wel door de chauffeurs zijn verstrekt, is dit destijds gebeurd in een pdf-formaat, zodat de rechtbank geen aanleiding ziet om Uber te bevelen om deze documenten in een ander formaat dan het pdf-formaat over te dragen.¹⁸⁹

In een gerelateerde zaak waarbij chauffeurs aan platformaanbieder Ola overdracht van hun persoonsgegevens verzoeken, concludeert de rechtbank dat het verzoek om Ola te bevelen om alle persoonsgegevens die binnen de reikwijdte van artikel 20 AVG vallen te verstrekken, zo weinig concreet is dat het als onvoldoende bepaald moet worden afgewezen.¹⁹⁰

6.3 Geautomatiseerde besluitvorming

De betrokkene heeft op grond van artikel 22 lid 1 AVG het recht om niet te worden onderworpen aan geautomatiseerde besluitvorming. Dat recht wordt wel opgevat als verbod¹⁹¹ zodat voor de uitoefening van dat recht geen verzoek van de betrokkene nodig is.¹⁹² Artikel 35 lid 1 UAVG is evenwel zo geformuleerd dat een verzoek aan de rechter moet strekken tot een bevel aan de verwerkingsverantwoordelijke om een verzoek van de betrokkene alsnog toe of af te wijzen. Daarom verwees de rechtbank Amsterdam, in volgens ons de eerste uitspraak in Nederland op de voet van artikel 35 UAVG over artikel 22 AVG, een verzoek van Uberchauffeurs tot vernietiging van door Uber beweerdelijk volledig geautomatiseerd genomen besluiten naar de dagvaardingsprocedure.¹⁹³ Effectuering van artikel 22 AVG via de procedure van artikel 35 UAVG vereist aldus wel degelijk een verzoek van de betrokkene aan de verwerkingsverantwoordelijke.¹⁹⁴ Dat doet de vraag rijzen waartoe een verwerkingsverantwoordelijke op grond van artikel 22 AVG op verzoek van de betrokkene gehouden kan zijn. Naar het oordeel van de rechtbank in ieder geval niet tot het ongedaan maken van de gevolgen van een in strijd met artikel 22 AVG genomen besluit. De rechtbank overwoog dat het verzoek betrekking had op de contractuele gevolgen van het deactiveren van de accounts van de chauffeurs, wat het bestek van een procedure op grond van artikel 35 lid 1 UAVG te buiten gaat.

7 Slotbeschouwing

In deze kroniekperiode is de gepubliceerde Nederlandse rechtspraak over de AVG verdubbeld ten opzichte van de vorige kroniekperiode. Alleen al over de uitoefening van de rechten van betrokkenen werden evenveel uitspraken gedaan als alle uitspraken over de AVG in de vorige kroniekperiode, ongeveer 300. Wij hebben getracht hier een overzicht van te bieden. Het leeuwendeel daarvan gaat over de uitoefening van inzagerechten en verwijderrechten door betrokkenen, waarvan de afhandeling door rechters is beoordeeld. Met wisselend succes voor de betrokkenen. Het recht op rectificatie, beperking van de gegevensverwerking en overdraagbaarheid van persoonsgegevens spelen nog steeds een bescheiden rol in de Nederlandse rechtszaal.

Het overzicht brengt ons tot de conclusie dat de rechten van betrokkenen ertoe doen, omdat zij veelvuldig gebruikt worden, maar tegelijkertijd dat zij een allesbehal-

187 Rb. Amsterdam 11 maart 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:1020.

188 WP29, Richtlijnen inzake het recht op gegevensoverdraagbaarheid, WP 242 rev. 01, 5 april 2017.

189 Rb. Amsterdam 11 maart 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:1020, r.o. 72-81.

190 Rb. Amsterdam 11 maart 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:1019.

191 Zwenne in: *T&C Privacy- en gegevensbeschermingsrecht*, achtste druk, aant. 1 bij art. 22.

192 WP 29, Richtsnoeren inzake geautomatiseerde individuele besluitvorming en profilering voor de toepassing van Verordening (EU) 2016/67, WP251rev.1, 3 oktober 2017, laatst gewijzigd 6 februari 2018.

193 Rb. Amsterdam 3 december 2020, ECLI:NL:RBAMS:2020:7536.

194 Kennelijk kon het verzoek tot vernietiging van de door Uber genomen besluiten niet zo worden opgevat dat het strekte tot een bevel aan Uber om een verzoek van de chauffeurs aan Uber om de besluiten te vernietigen alsnog toe te wijzen. Mogelijk omdat de chauffeurs Uber niet eerst zo een verzoek hadden gedaan. De uitspraak biedt hier geen inzicht in.

ve rustig bezit zijn. Over zo ongeveer iedere stap die genomen moet worden, blijkt geprocedeerd te zijn. De gepubliceerde rechtspraak zegt uiteraard niet alles. Die biedt geen zicht op de gevallen waarin de uitoefening van de rechten van betrokkenen vlekkeloos verloopt.

De meeste uitspraken betreffen een voorspelbare toepassing van de AVG of eerder daarop gewezen rechtspraak.

Op een aantal punten zien wij verduidelijkingen in de rechtspraak. De lijnen in de rechtspraak over verwijdering van BKR- en IVR/EVR-registraties en van zoekresultaten bij internetzoekmachines kristalliseren zich verder uit, waardoor naar verwachting uitkomsten van dergelijke procedures voorspelbaarder worden. Op verwerking door de burgemeester voor zijn openbare orde-taak is de Wpg en niet de AVG van toepassing. Identificatie mag in beginsel met een kopie ID. De grondslag voor BKR-registraties is het gerechtvaardigd belang en niet een wettelijke plicht. Ook het voeren van verweer kan in de weg staan aan uitoefening van het wissingsrecht. Het recht op overdraagbaarheid is beperkt tot de door de betrokkene aangeleverde gegevens en strekt zich niet ook uit tot op basis daarvan ontstane gegevens. En in een procedure op grond van artikel 35 UAVG kan geen bevel tot ongedaanmaking van de gevolgen van een onterecht geautomatiseerd genomen besluit verkregen worden.

Wat ons opvalt is dat de Nederlandse rechtspraak niet zonder meer in lijn is met de guidance van de EDPB. De EDPB vindt een kopie ID in beginsel niet redelijk en draagt uit dat het recht op overdraagbaarheid ook gegevens omvat die van door de betrokkene aangeleverde gegevens zijn afgeleid. Ook komt de Nederlandse rechtspraak verwerkingsverantwoordelijken meer tegemoet bij een algemeen geformuleerd inzageverzoek als de betrokkene dat niet nader wil specificeren. Uit meerdere uitspraken volgt dat de verwerkingsverantwoordelijke zich dan minder moeite hoeft te getroosten om volledig te zijn, terwijl de EDPB uitdraagt dat ook dan van alle persoonsgegevens inzage moet worden verleend. Met de nodige voorzichtigheid zou gezegd kunnen worden dat de toezichthouders bij hun guidance de AVG meer interpreteren vanuit de belangen van de betrokkene en de Nederlandse rechtspraak een iets sterker accent legt op het verenigen van die belangen met andere belangen, zoals die van de verwerkingsverantwoordelijke.

Er blijkt intussen nog volop behoefte aan verduidelijking. Bijvoorbeeld ten aanzien van de vraag of en in hoeverre een betrokkene zijn rechten herhaaldelijk kan uitoefenen. Ook blijkt de rechtspraak van het HvJ EU niet altijd zonder meer de gewenste duidelijkheid te brengen. Zo blijft het begrip persoonsgegevens vragen oproepen. Heeft het HvJ EU zijn koers uit het *IND*-arrest verlegd met het *Nowak*-arrest en wordt het *Breyer*-arrest wel juist toegepast? Na deze kroniekperiode heeft het HvJ EU in-

middels uitgemaakt dat de verwerkingsverantwoordelijke de betrokkene in beginsel moet informeren over de concrete ontvangers van persoonsgegevens en niet kan volstaan met het noemen van categorieën van ontvangers. Het HvJ EU wees na deze kroniekperiode nog twee arresten over de rechten van betrokkenen¹⁹⁵ en er zitten er meer in de pijplijn, die wij graag in een volgende kroniek behandelen.

195 HvJ EU 27 oktober 2022, C-129/21, ECLI:EU:C:2022:833 (*Proximus*); HvJ EU 8 december 2022, C-460/20, ECLI:EU:C:2022:962 (*TU en RE/Google LLC*).